

پاسخ نامه

نظام جدید انسانی

(۲۳ خرداد ماه ۱۳۹۹)

بنیاد علمی آموزشی قلم چی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - بنیاد علمی آموزشی قلم چی (وقف عام) ۶۴۶۳-۰۲۱

تمام دارایی‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلم چی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

پدیدآوردگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام طراحان	نام درس	عمومی
محسن اصغری، حنیف افخمی ستوده، داود تالشی، ابراهیم رضایی مقدم، مریم شمیرانی، محسن فدایی، کاظم کاظمی، سعید گنج بخش زمانی، الهام محمدی، افشین محی الدین، مرتضی منشاری، حسن وسکری	فارسی	
محمد آقاصالح، محبوبه ابشام، امین اسدیان پور، محسن بیاتی، محمد رضایی بقا، محمدرضا فرهنگیان، مرتضی محسنی کبیر، فیروز نژادنجف، سیدهادی هاشمی، سیداحسان هندی	دین و زندگی	

نام طراحان	نام درس	اختصاصی
سارا شریفی، فاطمه فهیمیان	اقتصاد	
نوید امساک، ابوالفضل تاجیک، حسین رضایی، عمادالدین صالحیان، احمد طریقی، محمدصادق محسنی، مسعود محمدی، سیدمحمدعلی مرتضوی، رضا معصومی، حامد مقدس زاده، ولی اله نوروزی	عربی، زبان قرآن	
میلاد هوشیار	تاریخ	
موسی اکبری، مجید پیرحسینلو، نیما جواهری، فاطمه شریف زاده، مجید شمس آبادی حسینی، صدرا فاطمی، سنا فیروزه، فرهاد قاسمی نژاد، فرهاد علی نژاد	منطق و فلسفه	

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستاران
فارسی	الهام محمدی	الهام محمدی	محسن اصغری، مرتضی منشاری، محمدحسین اسلامی
دین و زندگی	امین اسدیان پور، سیداحسان هندی	محمد رضایی بقا	صالح احصائی، سکینه گلشنی، محمدابراهیم مازنی
معارف اقلیت	دبورا حاتانیان	دبورا حاتانیان	معصومه شاعری
اقتصاد	فاطمه فهیمیان	فاطمه فهیمیان	سارا شریفی
عربی زبان قرآن	سیدمحمدعلی مرتضوی	سیدمحمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی
تاریخ	میلاد هوشیار	میلاد هوشیار	زهره دامیار
منطق و فلسفه	نیما جواهری	نیما جواهری	مجید پیرحسینلو، فرهاد علی نژاد

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی (اختصاصی)، الهام محمدی (عمومی)
مسئول دفترچه	زهره دامیار (اختصاصی)، معصومه شاعری (عمومی)
گروه مستندسازی	مدیر: فاطمه رسولی نسب، مسئول دفترچه: زهره قموشی (اختصاصی)، لیلا ایزدی (عمومی)
حروف چین و صفحه آرا	لیلا عظیمی (اختصاصی)، زهره تاجیک (عمومی)

پاسخ نامه

دروس سال دهم

www.fahnoon.ir

فارسی (۱)

۱- گزینه «۲»

(مرتضی منشاری - ارزیل)

معنی درست واژه‌ها:

جولقی: زنده‌پوش و گدا و درویش / شهناز: گوشه‌ای از دستگاه شور / معاصی: گناهان (لغت)

۲- گزینه «۲»

(مسن و سگری - ساری)

الف) تاوان: زانی یا آسیبی که شخص به خاطر خطاکاری، بی‌توجهی یا آسیب رساندن به دیگران ببیند. / د) زه: چله کمان، وتر

(لغت)

۳- گزینه «۱»

(مسن و سگری - ساری)

املای صحیح کلمه «گذار» است.

(املا)

۴- گزینه «۴»

(مسن اصغری)

غلط‌های املایی و شکل درست آن‌ها:

لعیم ← لئیم / وقاحت ← وقاحت / فوک ← فوک / تقریض ← تقریظ

(املا)

۵- گزینه «۱»

(الهام ممدری)

«من زنده‌ام» از معصومه‌آباد / «اسرارالتوحید» از «محمد بن منور» / «سمفونی پنجم جنوب» از نزار قبانی / «قاپوس‌نامه» از عنصرالمعالی کیکاووس

(تاریخ ادبیات)

۶- گزینه «۱»

(کاظم کاظمی)

«عهد» در هر دو مصراع فقط در معنای «پیمان» به‌کار رفته است و ایهام ندارد.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۲»: «بو» دو معنا دارد: ۱- رایحه، عطر، ۲- امید و آرزو

گزینه «۳»: «نگران» دو معنا دارد: ۱- نگرنده، ناظر ۲- مضطرب، ناراحت

گزینه «۴»: «دور از تو» دو معنا دارد: ۱- در هجران تو ۲- از تو دور باد (جمله دعایی) (آرایه)

۷- گزینه «۲»

(مریم شمیرانی)

م (من): مشبه / مشبه به / سان: ادات تشبیه / به پایان رفتن: وجه شبهه

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: آفتاب حسن: اضافه تشبیهی / رخ (مشبه)، چون (ادات تشبیه)، آفتاب (مشبه‌به)

گزینه «۳»: لب مانند لعل / دندان مرجان است / سرشک، لعل و مرجان شد

مشبه ادات تشبیه مشبه‌به مشبه مشبه‌به

گزینه «۴»: تشبیه ندارد.

(آرایه)

۸- گزینه «۴»

(مسن اصغری)

بازگردانی بیت گزینه «۴»: تو آن کسی هستی که از وی همه خرمی و سبزی خیزد.

نظر کدام سرو هستی؟ نفس کدام باد هستی؟

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: به غمت [سوگند می‌خورم] که هرگز ...

گزینه «۲»: از این چه خوش‌تر [باشد = است]

گزینه «۳»: کدام خواب نوشین به (بهتر) از این در تماشایی [است] که ...

(زبان فارسی)

۹- گزینه «۲»

(انوشیروان می‌الدین)

گزینه «۲»: م (من را به تیر زنی): مفعول / م (به من خبر بده): متمم / ت (بر دست

و کمانت دهم): مضاف‌الیه

تشریح گزینه‌های دیگر

بررسی نقش ضمیر در هر کدام از ابیات:

گزینه «۱»: م (من را قبول کرده‌ای): مفعول / ت (دست از دامانت ندارم): مضاف‌الیه /

م (من را به پایان بری): مفعول

گزینه «۳»: ت (تو را در بر کشیدم): مفعول / ت (گیسویت در تاب شد): مضاف‌الیه /

ت (لب را بر لب ت نهادم): مضاف‌الیه

گزینه «۴»: ت (به جان تو سوگند می‌خورم): مضاف‌الیه / ت (از جان تو را دوست‌تر

دارم): مفعول / م (سوگند من را باور کن): مضاف‌الیه

(زبان فارسی)

۱۰- گزینه «۳»

(کاظم کاظمی)

در بیت گزینه «۳» سه ترکیب وصفی و در سایر ابیات چهار ترکیب وصفی وجود دارد.

ترکیب‌های وصفی این بیت: «شراب کهن، این پیر، پیر زنده دل» ← ۳ ترکیب وصفی

توجه: واژه «تازه» در این بیت «مستند» است.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: «جام جهان‌نما، ضمیر منیر، آن‌جا، چه حاجت» ← ۴ ترکیب وصفی

گزینه «۲»: «حسن عالم‌گیر، هر جا، هر غباری، این صحرا» ← ۴ ترکیب وصفی

گزینه «۴»: «دو عالم، هر که، لوی دیگر، هر کس» ← ۴ ترکیب وصفی

(زبان فارسی)

۱۱- گزینه «۴»

(مریم شمیرانی)

«بودن خدا در همه جا و همه گاه و این‌که مخلوقات جلوه‌گاه خداوندند» مفاهیم

محوری عبارت صورت سؤال است که در گزینه‌های «۱»، «۲» و «۳» نیز این معنا را

می‌توان یافت.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: همیشه حاضری.

گزینه «۲»: همیشه آشکاری.

گزینه «۳»: در آفریده‌های خویش تجلی کرده‌ای.

(مفعول)

دین و زندگی (۱)

۱۲- گزینه ۴»

(مفسر فرایی- شیراز)

مفهوم مشترک (الف، د): از ماست که بر ماست

مفهوم بیت (ب): پرهیز از همنشین بد

مفهوم بیت (ج): ظالم بعد از مرگ هم از ظلم خود دست برنمی‌دارد، همان طوری که عقاب قبل از مرگ شکاری کرده است. بعد از مرگ هم با پره‌های خود به تیر کمک می‌کند تا تیر به هدف بخورد (ظالم همانند عقاب است).

(مفهوم)

۱۳- گزینه ۳»

(مفسر فرایی- شیراز)

در بیت این گزینه، شاعر باغ عذار معشوق یا چهره معشوق را توصیف می‌کند که بی‌گراف، صد فصل در چهره معشوق وجود دارد. مفهوم بیت سؤال و گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴» دگرگونی و تغییر روزگار است.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: سبزی و بلبل در بهار جای خود را به خشکی و زاغ خزان می‌دهد.

گزینه «۲»: خزان جای خود را به بهار می‌دهد.

گزینه «۴»: بهار و خزان جای خود را با هم عوض می‌کنند.

(مفهوم)

۱۴- گزینه ۴»

(ابراهیم رضایی مقدم- لاهیجان)

مفهوم بیت صورت سؤال «عادل در جهان مورد ستم واقع شد؛ وای به حال ستمکاران» است. این مفهوم را می‌توان از بیت گزینه «۴» دریافت.

معنی بیت گزینه «۴»: حتی عدل و داد عادلان در این دنیا ماندگار نبود، جور و ستم شما نیز می‌گذرد.

مفهوم مشترک میان بیت صورت سؤال و گزینه «۴»: ناپایداری قدرت‌ها و دولت‌ها

تشریح گزینه‌های دیگر

بیت گزینه «۱»: دعوت به دادگری / پرهیز از ظلم

بیت گزینه «۲»: بیان زیبایی معشوق

بیت گزینه «۳»: اگرچه عادل نبوده‌ام اما به سوی ظلم نیز نرفته‌ام.

(مفهوم)

۱۵- گزینه ۱»

(مفسر فرایی- شیراز)

در بیت (ب) در نكوهش افراط و تفریط است (رعایت اعتدال)

شاعر در بیت (الف) گوشه‌گیری را ستایش می‌کند.

در بیت (د)، امروز را دریاب (انتقام فرصت حیات)

در بیت (ج): حیوان بر کسی که عاشق نیست فضیلت دارد (متعالی شدن با عشق)

(مفهوم)

۱۶- گزینه ۳»

(مفسر رضایی بقا)

قوانین و مقررات و روابط بین افراد بر پایه پذیرش «من» ثابت بنا شده‌اند. اگر کسی را که بیست سال قبل، به جنایتی دست زده و اکنون دستگیر شده است، مجازات و محاکمه می‌کنیم، بدان جهت است که او را همان انسان بیست سال قبل می‌دانیم، گرچه سنی از او گذشته و ظاهرش تغییر کرده است.

(دین و زندگی، ص ۴۰)

۱۷- گزینه ۳»

(مفسر رضایی بقا)

امام علی (ع) در یکی از دعا‌های خویش می‌گوید: «خداوند! تو با آنان که به تو بیشتر عشق می‌ورزند، بیش از دیگران انس می‌گیری و برای اصلاح کار آنان که بر تو توکل می‌کنند (متوکلان) از خودشان آماده‌تری ... اگر مصیبت‌ها بر آنان فرو بارد، به تو پناه آورند و روی به درگاه تو دارند، چون می‌دانند سررشته کارها به دست توست.»

(دین و زندگی، ص ۱۱۵)

۱۸- گزینه ۲»

(مفسر رضایی بقا)

خداوند عادل است و نیکوکاران را با بدکاران برابر قرار نمی‌دهد؛ از این رو، خداوند وعده داده است که هر کس را به آنچه استحقاق دارد، برساند و حق کسی را ضایع نکند. اما زندگی انسان در دنیا به گونه‌ای است که امکان تحقق این وعده را نمی‌دهد.

عدل الیهی در آیه «أَمْ نَجْعَلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَالْمُفْسِدِينَ فِي الْأَرْضِ...»

اشاره گردیده است.

(دین و زندگی، ص ۶۱)

۱۹- گزینه ۳»

(مفسر رضایی بقا)

آیات ۲۰۱ و ۲۰۲ سوره بقره: «و بعضی می‌گویند، پروردگارا به ما در دنیا نیکی عطا کن، و در آخرت نیز نیکی مرحمت فرما و ما را از عذاب آتش نگاه‌دار. اینان از کار خود نصیب و بهره‌ای دارند و خداوند سریع‌الحساب است.»

این افراد مصداقی از افراد مورد اشاره در آیه «من کان یرید ثواب الدنیا...» هستند.

(دین و زندگی، ص ۱۷ و ۲۱)

۲۰- گزینه ۱»

(سیرهای هاشمی)

خداوند در آیه ۱۶۵ سوره بقره می‌فرماید: «و من الناس من یتخذ من دون الله أندادا یحبونهم کحب الله و الذین آمنوا أشد حبا لله» بعضی از مردم همتایانی را به جای خدا می‌گیرند و آنان را دوست می‌دارند مانند دوست داشتن خدا و کسانی که ایمان آورده‌اند به خدا محبت بیشتری دارند.»

(دین و زندگی، ص ۱۲۳)

۲۱- گزینه «۴»

(سیدالمراد هنری)

عقل با دوراندیشی ما را از خوشی‌های زودگذر منع می‌کند و وجدان با محکمه‌هایش ما را از راحت‌طلبی باز می‌دارد و خداوند در آیه شریفه «لا اقسَمَ بِالنَّفْسِ اللَّوَّامَةِ» به وجدان (نفس لوامه) سوگند خورده است.

(دین و زندگی، ۱، صفحه‌های ۳۱ و ۳۲)

۲۲- گزینه «۴»

(ممد رضا آقاصالح)

امیرالمؤمنین علی (ع) در مورد اهمیت محاسبه می‌فرماید: «مَنْ حَاسَبَ نَفْسَهُ وَقَفَّ عَلَى عَيْبِهِ وَ أَحْطَأَ بِذُنُوبِهِ: كَسَى كَ مِنْ نَفْسِ خُودِ حِسَابِ بَكَشِدْ، بِه عَيْبِ خُودِ آگَه می‌شود و به گناهان خود احاطه پیدا می‌کند.» و حدیث نبوی «حَاسِبُوا أَنْفُسَكُمْ قَبْلَ أَنْ تُحَاسَبُوا» نیز بیانگر اهمیت محاسبه است.

(دین و زندگی، ۱، صفحه‌های ۱۰۵ و ۱۰۶)

۲۳- گزینه «۴»

(ممد رضا بقا)

پس از این که بندگان اقرار کردند به اینکه پیامبران بر ایشان دلایل روشنی آورده‌اند و این عقوبت، ناشی از اعمال اختیاری خود آن‌ها بوده است، فرشتگان تقاضای تخفیف آن‌ها را نمی‌پذیرند و درخواستشان را بی‌جا می‌دانند. پاسخ قطعی خداوند به آنان که درخواست بازگشت به دنیا را دارند، این است که آیا در دنیا به اندازه کافی به شما عمر ندادیم تا هر کس می‌خواست به راه راست آید؟

(دین و زندگی، ۱، صفحه ۹۲)

۲۴- گزینه «۴»

(ممد رضا بقا)

جوان می‌تواند آرمان‌های بزرگ داشته باشد، آرمان‌هایی که از نوع پروازند، از نوع رفتن و صعود کردن، نه از نوع ماندن و در باتلاق زندگی دنیایی فرو رفتن. از این رو در این دوره نیاز شدیدتری به توکل و اعتماد بر خداوند حس می‌شود.

(دین و زندگی، ۱، صفحه ۱۱۷)

۲۵- گزینه «۲»

(ممد رضا فرهنگیان)

با آماده شدن صحنه قیامت، رسیدگی به اعمال آغاز می‌شود. پس زمینه‌ساز رسیدگی به اعمال، آماده شدن صحنه قیامت است که شامل حوادث «زنده شدن همه انسان‌ها» و «کنار رفتن پرده از حقایق عالم» است. اعمال پیامبران و امامان، معیار و میزان سنجش اعمال دیگران در قیامت قرار می‌گیرد.

(دین و زندگی، ۱، صفحه‌های ۷۹ و ۸۰)

۲۶- گزینه «۱»

(ممد رضا فرهنگیان)

گروهی که نمی‌توانند فکر مرگ را از ذهن خود بیرون برانند، در راه‌هایی قدم می‌گذارند که روز به روز بر سرگردانی و یأس آنان می‌افزاید و برخی افراد معتقد به معاد به دلیل فرورفتن در هوس‌ها، دنیا را معبود و هدف خود قرار می‌دهند.

(دین و زندگی، ۱، صفحه‌های ۵۰ و ۵۱)

۲۷- گزینه «۱»

(ممد رضا بقا)

بعد روحانی است که فضیلت‌ها و رذیلت‌های اخلاقی را کسب می‌کند (تغییرپذیری) و اگر به رذیلت‌ها تن داد، تا اعماق جهنم سقوط می‌کند.

(دین و زندگی، ۱، صفحه ۳۱)

۲۸- گزینه «۲»

(ممد بیاتی)

از حضرت علی (ع) پرسیدند: زیرک‌ترین انسان کیست؟ فرمود: «کسی که از خود و عمل خود برای بعد از مرگ حساب بکشد.»

از پیامبر (ص) پرسیدند: باهوش‌ترین مؤمنان چه کسانی هستند؟ فرمود: «انسان که فراوان به یاد مرگ‌اند و بهتر از دیگران خود را برای آن آماده می‌کنند.»

(دین و زندگی، ۱، صفحه‌های ۳۷ و ۱۱۶)

۲۹- گزینه «۲»

(ممد رضا بقا)

نوشیدن شراب (شرب خمر)، چه کم و چه زیاد حرام است و در زمره بزرگ‌ترین گناهان شمرده شده است. خداوند در قرآن کریم درباره این عمل ناروا می‌فرماید: «ای مردمی که ایمان آورده‌اید؛ به راستی شراب و قمار و بت‌پرستی و تیرک‌های بخت‌آزمایی، پلید و از کارهای شیطانی است. پس از آن‌ها دوری کنید تا رستگار شوید. شیطان می‌خواهد با شراب و قمار بین شما دشمنی و کینه ایجاد کند و شما را از یاد خدا دور سازد و از نماز باز دارد.»

(دین و زندگی، ۱، صفحه ۱۳۸)

۳۰- گزینه «۳»

(ممد رضا بقا)

در صورت داشتن عذر شرعی، شخص مکلف باید تا سال بعد قضای روزه را بگیرد و اگر نگیرد، باید یک مد طعام (۷۵۰ گرم گندم و جو و مانند آن) به فقیر بدهد. برای این مقدار، اصطلاح کفاره استفاده نمی‌شود.

جاری شدن احکام نماز و روزه مسافر بر یک شخص سه شرط دارد: ۱- رفتن او بیش از ۴ فرسخ شرعی و مجموع رفت و برگشت او بیش از ۸ فرسخ باشد. ۲- کمتر از ده روز بماند. ۳- سفر برای انجام کار حرام مانند ستم به مظلوم یا با نهد والدین نباشد.

(دین و زندگی، ۱، صفحه ۱۳۳)

اقتصاد

۳۱- گزینه «۲»

(فاطمه فهیمیان)

الف) عبارت گزینه‌های ۳ و ۴ مربوط به اصل ۴۶ قانون اساسی است.

ب) عبارت مطرح شده در ارتباط با اصل ۴۴ قانون اساسی است.

ج) در دهه دوم انقلاب اسلامی عزم کشور بر حل مشکلات اقتصادی برجای مانده از زمان پهلوی و بازسازی خرابی‌های ناشی از جنگ بود. همچنین برای آغاز جهش اقتصادی و پر کردن عقب‌ماندگی‌ها نیازمند زیرساخت‌های اقتصادی لازم بودیم.

(اقتصاد، ترکیبی)

۳۲- گزینه «۳»

(کتاب آبی)

درآمد سرانه بالاتر بیانگر میزان رفاه بیشتر است، که در سال ۸۴ بیش از سال‌های دیگر است.

$$\text{درآمد ملی} = \frac{\text{درآمد سرانه}}{\text{جمعیت کشور}}$$

سال	درآمد ملی (به میلیون ریال)	جمعیت (به میلیون نفر)	درآمد سرانه (به ریال)
۸۴	۵۱۰۰	۶۰	۸۵
۸۵	۵۳۰۰	۶۵	۸۱/۵
۸۶	۵۴۰۰	۷۲	۷۵
۸۷	۶۳۰۰	۷۵	۸۴

(اقتصاد، آشنایی با شاخص‌های اقتصادی)

۳۳- گزینه «۳»

(سارا شریفی)

الف) تخم مرغ به‌کار رفته در تولید سس مایونز: کالای واسطه‌ای

تراکتور: کالای سرمایه‌ای

یخچال در منزل: کالای بادوام

دارو: کالای ضروری

ماشین‌آلات کارخانه‌ها: کالای سرمایه‌ای

ب) زمانی که اقتصاد کشور دچار تورم می‌شود برای پیشگیری از افزایش قیمت‌ها یا کاهش سرعت آن، بانک مرکزی سیاست کاهش حجم پول در گردش (سیاست پولی انقباضی - مانند فروش اوراق مشارکت) را به‌کار می‌گیرد. سیاست مالی انقباضی (کاهش مخارج دولت و افزایش مالیات) در مواقع تورم با کاهش تقاضای کل در اقتصاد، موجب ثبات اقتصادی می‌شود.

ج) بررسی قسمت «ج» در گزینه‌ها:

گزینه «۱»: صحیح است.

گزینه «۲»: صحیح است.

گزینه «۳»: نادرست است. ماده واحده رقم کل درآمدها و هزینه‌های یک سال را مشخص می‌کند و تبصره‌ها دربردارنده ضوابط و مقررات خاص مربوط به چگونگی کسب درآمد و صرف هزینه‌های پیش‌بینی شده در بودجه است.

گزینه «۴»: صحیح است.

د) بررسی قسمت «د» در گزینه‌ها:

گزینه «۱»: نادرست است. تهیه دستورالعمل اجرایی و مقررات ناظر بر انتشار اوراق مشارکت در ایران بر عهده بانک مرکزی است.

گزینه «۲»: صحیح است.

گزینه «۳»: صحیح است.

گزینه «۴»: نادرست است. اوراق مشارکت از اسناد اعتباری بلندمدت است.

افراد یا مؤسسات خصوصی با خرید این اوراق، ضمن دریافت سود علی‌الحساب در فواصل زمانی مشخص شده، اصل طلب خود را در زمان سررسید دریافت می‌کنند.

(اقتصاد، ترکیبی)

۳۴- گزینه «۲»

(کتاب آبی)

$$\text{میلیون ریال } ۲۰ = ۴۰ \times \frac{۱}{۲} = (\text{ارزش مواد غذایی}) \times \frac{۱}{۲} = \text{ارزش پوشاک}$$

$$\text{میلیون ریال } ۱۵ = ۲۰ \times \frac{۳}{۴} = (\text{ارزش پوشاک}) \times \frac{۳}{۴} = \text{ارزش خدمات ارائه‌شده}$$

$$\text{میلیون ریال } ۱۶۰ = ۸۰ + ۴۰ + ۲۰ + ۱۵ + ۵ = \text{تولید ناخالص داخلی}$$

$$\text{میلیون ریال } ۸ = ۸۰ \times \frac{۱}{۱۰} = (\text{ارزش ماشین‌آلات}) \times \frac{۱}{۱۰} = \text{هزینه استهلاک}$$

هزینه استهلاک - تولید ناخالص داخلی = تولید خالص داخلی

$$\text{میلیون ریال } ۱۵۲ = ۱۶۰ - ۸$$

تولید خارجیان مقیم کشور - تولید خالص داخلی = تولید خالص ملی

تولید افراد کشور که مقیم خارج هستند +

$$\text{میلیون ریال } ۱۵۹ = ۱۵۲ - ۵ + ۱۲ = \text{تولید خالص ملی}$$

$$\text{ریال } ۱۹ = \frac{۱۵۲}{۸} = \frac{\text{تولید خالص داخلی}}{\text{جمعیت کشور}} = \text{تولید خالص داخلی سرانه}$$

(اقتصاد، آشنایی با شاخص‌های اقتصادی)

۳۵- گزینه «۱»

(فاطمه فهیمیان)

الف) افزایش تولید کل ناشی از افزایش مقدار تولید در یک سال

تولید در سال پایه - تولید کل به قیمت ثابت در آن سال

$$\text{هزار میلیارد ریال } ۳۵۰ = ۴۵۰۰ - ۴۸۵۰ = \text{افزایش مقدار تولید در سال دوم}$$

$$\text{هزار میلیارد ریال } ۱۱۰۰ = ۴۵۰۰ - ۵۶۰۰ = \text{افزایش مقدار تولید در سال سوم}$$

ب) افزایش قیمت‌ها (تورم) در یک سال

تولید کل به قیمت ثابت در همان سال - تولید کل به قیمت جاری در آن سال

$$\text{هزار میلیارد ریال } ۲۵۰ = ۴۸۵۰ - ۵۱۰۰ = \text{افزایش قیمت‌ها در سال دوم}$$

$$\text{هزار میلیارد ریال } ۴۵۰ = ۵۶۰۰ - ۶۰۵۰ = \text{افزایش قیمت‌ها در سال سوم}$$

ج) اعداد مربوط به تورم همان میزان افزایش قیمت‌ها است که در قسمت ب محاسبه کردیم.

(اقتصاد، آشنایی با شاخص‌های اقتصادی)

۳۶- گزینه «۲»

(سارا شریفی)

الف) بهترین معیار برای سنجش رشد، میزان تغییرات شاخص‌های تولید کل جامعه مثل درآمد سرانه یا تولید ناخالص داخلی - ملی (به قیمت‌های ثابت) و یا نرخ رشد آن‌هاست.

ب) بررسی قسمت «ب» در گزینه‌ها:

د) نادرست است. اتحادیه ملل جنوب شرق آسیا معروف به آسه آن با ده عضو، پس از آمریکا، ژاپن و اتحادیه اروپا چهارمین منطقه قدرتمند تجاری در جهان به شمار می‌رود.

ه) نادرست است. سازمان کنفرانس اسلامی در سال ۱۹۷۲ میلادی تشکیل شد. هرچند این سازمان نهادی صرفاً اقتصادی نیست، نهادهای فرعی اقتصادی مثل مرکز اسلامی توسعه تجارت، بانک توسعه اسلامی و اتاق صنعت و بازرگانی اسلامی دارد.

و) نادرست است. نام اختصاری صندوق بین‌المللی پول (IMF) و سازمان تجارت جهانی (WTO) است.

(اقتصاد، اقتصاد بین‌الملل)

کتاب آبی)

۳۹- گزینه ۳»

سهام دهک هفتم $\frac{1}{4} \times$ = سهام دهک اول

درصد ۱۲ = سهام دهک هفتم $\Rightarrow$ سهام دهک هفتم $\frac{1}{4} \times 3 = 3$

درصد ۱۵ = ۳ × ۵ = سهام دهک سوم = ۳ × سهام دهک ششم + سهام دهک چهارم

۱۵ = سهام دهک ششم + سهام دهک چهارم

۳ = سهام دهک چهارم - سهام دهک ششم

۱۸ = سهام دهک ششم $\times 2 \Rightarrow$

درصد ۹ = سهام دهک ششم $\frac{18}{2} = 9 \Rightarrow$

درصد ۶ = سهام دهک چهارم $\Rightarrow 3 =$ سهام دهک چهارم - ۹

۱۰۰ - (۳ + ۴ + ۵ + ۶ + ۷ + ۹ + ۱۲ + ۱۵ + ۲۱) = سهام دهک نهم

درصد ۱۸ = ۱۰۰ - ۸۲ = سهام دهک نهم

ب) هر دهک ۱۰٪ جمعیت را به خود اختصاص می‌دهد:

نفر ۷,۰۰۰,۰۰۰ = $\frac{10}{100} \times 70,000,000 =$ جمعیت دهک هشتم

ج) دهک دهم ۲۱٪ از درآمد ملی را به خود اختصاص داده است. بنابراین:

میلیون دلار ۱۸,۹۰۰ = $\frac{21}{100} \times 90,000 =$ میزان درآمد دهک دهم

د) $\frac{21}{3} = 7 =$ سهام دهک دهم = شاخص توزیع درآمد در کشور A

هرچه شاخص توزیع درآمد بیشتر باشد، توزیع درآمد در آن کشور نامناسب‌تر است؛ پس توزیع درآمد در کشور A نامناسب‌تر است.

(اقتصاد، فقر و توزیع درآمد)

(سارا شریفی)

۴۰- گزینه ۱»

حساب‌های جاری اشخاص همان سپرده‌های دیداری است.

واحد ۲۵۰ = سپرده دیداری + سپرده غیردیداری

واحد ۷۰ = سپرده دیداری (موجودی حساب‌های جاری)

واحد ۱۸۰ = سپرده غیردیداری $\Rightarrow$ واحد ۲۵۰ + ۷۰ = سپرده غیردیداری

سپرده پس‌انداز + سپرده مدت‌دار = سپرده غیردیداری

واحد ۱۱۵ = سپرده پس‌انداز $\Rightarrow$ سپرده پس‌انداز + ۶۵ = ۱۸۰ $\Rightarrow$

سپرده غیردیداری + سپرده دیداری = بدهی بانک به مشتریان

واحد ۲۵۰ = بدهی بانک به مشتریان

(اقتصاد، بانک)

گزینه ۱» صحیح است.

گزینه ۲» نادرست است. توسعه در کنار افزایش تولید بر تغییرات و تحولات کیفی دیگری نیز دلالت دارد و از این رو آن را می‌توان مفهومی کمی - کیفی دانست.

گزینه ۳» صحیح است.

گزینه ۴» نادرست است. هرگاه کشوری با برخورداری از عوامل تولید بیشتر مثل سرمایه‌گذاری بیشتر یا به‌کارگیری روش‌های بهتر و فناوری مناسب‌تر، ظرفیت تولیدی خود را افزایش دهد، می‌گوییم در مسیر رشد گام برداشته است.

ج) بررسی قسمت «ج» در گزینه‌ها:

گزینه ۱» صحیح است.

گزینه ۲» صحیح است.

گزینه ۳» نادرست است. مواردی چون تغذیه، مسکن، بهبود فضای کسب و کار، وضعیت فساد و مبارزه با آن، استفاده از علم و فناوری، ابعاد زیست محیطی و آلودگی‌ها، دسترسی به ارتباطات و فناوری اطلاعات، بزهکاری، مالکیت و ... در شاخص توسعه انسانی مورد توجه نیست.

گزینه ۴» صحیح است.

د) رفاه اجتماعی با از بین رفتن فقر و کاهش نابرابری‌ها تحقق می‌یابد.

ه) معمولاً با در نظر گرفتن دو شاخص درآمد سرانه و میزان نابرابری در توزیع درآمد می‌توان تصویری از وسعت و اندازه فقر در هر کشور به‌دست آورد.

و) اصلاح ساختار توزیع درآمد و عادلانه‌تر کردن آن و مقابله با فقر، مستلزم توانمندسازی افراد و به ویژه مولد کردن آن‌هاست.

(اقتصاد، ترکیبی)

۳۷- گزینه ۴»

(سارا شریفی)

ریال ۱۶,۲۵۰,۰۰۰ = $\frac{25}{100} \times 65,000,000 =$ مالیات ماهانه فرد (الف)

ریال ۴۸,۷۵۰,۰۰۰ = $65,000,000 - 16,250,000 =$ مانده خالص ماهانه فرد (ب)

ریال ۵۸۵,۰۰۰,۰۰۰ = $48,750,000 \times 12 =$ مانده خالص سالانه فرد

ج) نام نرخ مالیاتی مورد محاسبه «تصادی» است. در این نظام مالیاتی، نرخ مالیات با افزایش درآمد یا دارایی، زیاد و به عکس یا کاهش درآمد یا دارایی کم می‌شود؛ به عبارت دیگر، افراد با درآمدهای بیشتر با نرخ بیشتر و افراد با درآمدهای پایین‌تر با نرخ کم‌تری مالیات می‌پردازند.

د) در صورتی که فرد $\frac{1}{6}$ مانده خالص ماهانه خود

$\frac{1}{6} \times 48,750,000 = 8,125,000 =$ را در سرمایه‌گذاری جدید به کار

ببرد $40,625,000 - 8,125,000 = 40,625,000 =$ ریال (۴۸,۷۵۰,۰۰۰ - ۸,۱۲۵,۰۰۰)

برای فرد باقی می‌ماند.

(اقتصاد، بورجه و امور مالی دولت)

۳۸- گزینه ۳»

(سارا شریفی)

الف) نادرست است. تحریم‌های مالی مانند: مانع‌تراشی در مقابل مبادلات مالی، بانک‌ها و بیمه‌ها است.

ب) نادرست است. در گذشته تحریم‌های تجاری بیش از تحریم‌های مالی رایج بود.

ج) صحیح است.

عربی زبان قرآن (۱)

۴۱- گزینه ۱

(رضا مضمونی)

«استغفروا»: (فعل ماضی) طلب آمرزش کردند (رد سایر گزینه‌ها) / «لذُنوبهم»: برای گناهان خویش / «من»: چه کسی / «یَغْفِرُ»: می‌آمرزد / «الذُّنُوبُ»: گناهان را / «إِلَّا»: به جز، جز

(عربی (۱)، ترجمه)

۴۲- گزینه ۲

(فامر مقرر زاده)

«يَجِبُ عَلَيْنَا»: بر ما واجب است، بر ما لازم است / «إِنْقَادَ الْغَابَاتِ»: نجات جنگل‌ها (رد گزینه ۳) / «فِي الطَّبِيعَةِ»: در طبیعت / «إِنْ»: اگر (رد گزینه ۴) / «أَشْعَلْنَا»: روشن کنیم (رد گزینه ۴) / «لَا تُطْفِئُهَا»: آن را خاموش نکنیم / «سَتَحْتَرِقُ الْأَشْجَارُ»: درختان خواهند سوخت (رد گزینه ۱) در گزینه ۳، «نتوانیم» اضافی است.

(عربی (۱)، ترجمه)

۴۳- گزینه ۲

(کتاب آبی)

«أَيَّامَ الصَّيْفِ»: (در) روزهای تابستان (رد گزینه‌های «۱» و «۳») / «الْمَحَافِظَاتِ الشَّمَالِيَّةِ»: استان‌های شمالی (رد گزینه «۲») / «كَانَ كُلُّ مَيِّتًا يَقُولُ»: هر یک از ما می‌گفت (رد گزینه‌های «۱» و «۴»)

(عربی (۱)، ترجمه)

۴۴- گزینه ۴

(سید ممبر علی مرتضوی)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «ترجمه صحیح عبارت: ما در ستایش یا نکوهش اغراق نمی‌کنیم!»
گزینه ۲: «ترجمه صحیح عبارت: سخنی که نادان آن را می‌گوید، به من سود نمی‌رساند!»
گزینه ۳: «ترجمه صحیح عبارت: آیا جانوری دیدی که سرش هرگز تکان نخورد؟!»

(عربی (۱)، ترجمه)

۴۵- گزینه ۲

(کتاب آبی)

عبارت «لَا يَكْلَفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا» به معنای: خداوند به کسی جز به اندازه توانش تکلیف نمی‌دهد. یعنی خداوند متعال به هر کس به اندازه توانایی و استعدادش به او مسئولیت می‌دهد. مفهوم گزینه «۲» از مفهوم آیه شریفه، نسبت به گزینه‌های دیگر دورتر است.

(عربی (۱)، مفهوم)

۴۶- گزینه ۴

(سید ممبر علی مرتضوی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «ماضیه: عَرَفَ؛ مضارع: يُعْرِفُ» نادرست است. مصدر از باب تفعّل است، نه تفعیل.
گزینه «۲»: «خبر» نادرست است.
گزینه «۳»: «فعل ماض» نادرست است. فعل امر است.

(عربی (۱)، تحلیل صرفی و اعراب)

۴۷- گزینه ۳

(ولی الله نوروزی)

کلمه «قتال» مصدر دیگر باب «مفاعلة» بر وزن «فعال» و مفرد است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «العلماء» جمع مکسر و مفرد آن «العلیم» است.
گزینه «۲»: «البحار، فوائد» جمع مکسر و مفرد آن‌ها «البحر، فائدة» است.
گزینه «۴»: «الأعمال» جمع مکسر و مفرد آن «العمل» است.
(عربی (۱)، قواعد اسم)

۴۸- گزینه ۴

(ولی الله نوروزی)

«ثلاثة» عدد اصلی است. در سایر گزینه‌ها: «الرابعة»، «الأول» و «ثامن» عدد ترتیبی هستند.

(عربی (۱)، عدد)

۴۹- گزینه ۱

(ابوالفضل تاپیک)

در گزینه «۱»، هیچ فعل معلومی وجود ندارد که به فاعل نسبت داده شده باشد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

در گزینه «۲»، «إِتَّبَعُوا»، در گزینه «۳»، «قَالَ» و در گزینه «۴»، «نَفَعَلْ» فعل‌های معلوم هستند، لذا به فاعل نسبت داده شده‌اند.

(عربی (۱)، انواع جملات)

۵۰- گزینه ۳

(سید ممبر علی مرتضوی)

در گزینه «۳»، «عَيَّنِي» فعل امر برای مفرد مؤنث مخاطب است و حرف نون جزء حروف اصلی فعل است و از نوع وقایه نیست. در سایر گزینه‌ها نون وقایه به فعل چسبیده است.

(عربی (۱)، انواع جملات)

تاریخ (۱)

۵۱- گزینه ۴

(میلاد هوشیار)

هدف علم تاریخ، شناخت و آگاهی نسبت به زندگی اجتماعی در گذشته است که شامل تمامی جنبه‌های فکری، مذهبی، سیاسی، نظامی، اقتصادی، علمی، حقوقی و هنری می‌شود.

(تاریخ (۱)، تاریخ‌شناسی)

۵۲- گزینه ۱

(میلاد هوشیار)

گاهی برخی از آثار و بناهای تاریخی به صورت اتفاقی و اغلب در نتیجه فعالیت‌های کشاورزی و عمرانی و یا بروز پدیده‌های طبیعی مانند سیل و زمین‌لرزه از دل زمین نمایان شده و نظر باستان‌شناسان را به خود جلب کرده‌اند.

(تاریخ (۱)، تاریخ‌شناسی)

۵۳- گزینه ۱

(میلاد هوشیار)

باستان‌شناسان درباره تقدم کشاورزی بر اهلی کردن حیوانات و یا بالعکس، نظرهای متفاوت دارند.

(تاریخ (۱)، جوان در عصر باستان)

۵۴- گزینه ۱

(میلاد هوشیار)

در نتیجه توسعه دریانوردی و گسترش تجارت خارجی در یونان باستان، طبقه‌ای از ثروتمندان و اشراف برآمدند و به جای شاهان، قدرت را در دست گرفتند.

(تاریخ (۱)، جوان در عصر باستان)

۶۴- گزینه ۴» (نیما پواهری)
تعریفی که در نسبت با مصادیق مورد نظرش از جهتی اعم و از جهتی اخص باشد، دایره شمول آن با مصادیقش رابطه عموم و خصوص من وجه دارد؛ و چنین تعریفی نه جامع است و نه مانع، مانند تعریف پرنده به حیوانی که پرواز می کند. (جامع نیست زیرا شامل پرنده‌گانی مانند شترمرغ نمی شود، مانع نیست زیرا شامل خفاش نیز می شود که نه پرنده بلکه پستاندار است.)
(منطق، ترکیبی)

۶۵- گزینه ۴» (موسی اکبری)
شرط دوم اعتبار قیاس بیان می کند که حد وسط در هر دو مقدمه نمی تواند دارای علامت منفی باشد. در شکل سوم قیاس اقترانی حد وسط در هر دو مقدمه موضوع است؛ پس موضوع در هر دو مقدمه نمی تواند دارای علامت منفی باشد.
(منطق، قیاس اقترانی)

۶۶- گزینه ۴» (موسی اکبری)
هر چند نتیجه این استدلال صحیح است اما مقدمه دوم آن نادرست است و خطای غیر صوری دارد؛ چرا که می دانیم بعضی فلزها جامد نیستند. توجه: دقت کنید که این استدلال شرایط اعتبار قیاس اقترانی را دارد، فقط به دلیل نادرست بودن یکی از مقدمات نتیجه نادرستی می دهد.
(منطق، سنسگری در تفکر)

۶۷- گزینه ۴» (فرهاد قاسمی نژاد)
برای تبدیل منفصل حقیقی به شرطی متصل لازم است، مقدم یا تالی قضیه شرطی متصل منفی باشد. مثال: یا این عدد طبیعی زوج است یا فرد است اگر این عدد طبیعی زوج است آنگاه فرد نیست (تالی منفی) / اگر این عدد طبیعی زوج نیست آنگاه فرد است (مقدم منفی) و برای مانع‌الجمع باید تالی قضیه شرطی متصل منفی باشد. مثال: یا امروز دوشنبه است یا چهارشنبه است. اگر امروز دوشنبه است آنگاه چهارشنبه نیست (تالی منفی). دقت کنید که نمی توانیم بگوییم اگر امروز دوشنبه نیست پس چهارشنبه است و فقط همان یک حالت است و در مانع‌الرفع باید مقدم منفی باشد.
(منطق، قضیه شرطی و قیاس استثنایی)

۶۸- گزینه ۳» (موسی اکبری)
در این عبارت از وضع تالی (چیزی یاد می گیرم) وضع مقدم (درس می خوانم) نتیجه گیری شده است که مغالطه «وضع تالی» نام دارد.
(منطق، قضیه شرطی و قیاس استثنایی)

۶۹- گزینه ۴» (فرهاد قاسمی نژاد)
چون تاثیر خویشاوندان (برادرم) و دوستان صمیمی از نظر روانی بر مخاطب بیشتر است.
(منطق، سنسگری در تفکر)

۷۰- گزینه ۳» (نیما پواهری)
در صورتی که بدون ذکر دلایل معتبر از احساسات افراد سوء استفاده شود، آن را مغالطه توسل به احساسات می نامند.
(منطق، سنسگری در تفکر)

۵۵- گزینه ۴» (میلاد هوشیار)
گزینه «۴»، از دستاوردهای تمدن مصر می باشد.
(تاریخ (۱)، ایران در عصر باستان)

۵۶- گزینه ۲» (میلاد هوشیار)
داریوش بزرگ به منظور دفع حملات قبایل صحراگرد سکایی، به مناطق دوردستی در شمال دریای سیاه و جنوب روسیه کنونی لشکرکشی کرد.
(تاریخ (۱)، ایران در عصر باستان)

۵۷- گزینه ۱» (میلاد هوشیار)
بلافاصله پس از مرگ اسکندر، جنگ‌های داخلی میان سردارانش برای به دست گرفتن قدرت آغاز شد.
(تاریخ (۱)، ایران در عصر باستان)

۵۸- گزینه ۲» (میلاد هوشیار)
سیاست کورش بزرگ این بود که از طریق مشارکت دادن اقوام و ملت‌های تابعه در اداره حکومت هخامنشی وفاداری و پشتیبانی آنان را نسبت به خود جلب کند.
(تاریخ (۱)، ایران در عصر باستان)

۵۹- گزینه ۱» (میلاد هوشیار)
حکومت هخامنشی با یکپارچه ساختن سرزمین‌های ثروتمند و متمدنی که مردمان آن‌ها دارای تجربیات فراوانی در تولید کالاهای مختلف بودند، کمک شایانی به رونق اقتصادی و توسعه صنعت کرد.
(تاریخ (۱)، ایران در عصر باستان)

۶۰- گزینه ۴» (میلاد هوشیار)
اساس تعالیم زرتشت بر یگانگی و پرستش اهوره مزدا قرار دارد.
(تاریخ (۱)، ایران در عصر باستان)

منطق

۶۱- گزینه ۴» (موسی اکبری)
در یک تصدیق یک وصف به چیزی نسبت داده می شود یا از آن سلب می شود.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌های «۱» و «۳»: هر تصدیقی دارای حکم صادق و یا مطابق واقع نیست. گزینه «۲»: هر تصدیقی به بررسی یک مفهوم نمی پردازد. نکته: همه تعاریف یک تصور محسوب می شوند.

(منطق، منطق، ترازوی انریشه)

۶۲- گزینه ۳» (نیما پواهری)
عبارت می تواند زمینه‌ساز یک ابهام و دوپهلوی بودن معنا گردد: ۱. هیچ چیزی ارزشی به اندازه فکر کردن ندارد ۲. هیچ چیزی ارزش آن را ندارد که به آن فکر کنی
(منطق، لفظ و معنا)

۶۳- گزینه ۳» (موسی اکبری)
در رابطه عموم و خصوص مطلق یک مفهوم عام تر و مفهوم دیگر خاص تر می باشد.
(منطق، مفهوم ۴ و مصداق)

پاسخ نامه

دروس سال یازدهم

www.yahoon.ir

فارسی ۲

۷۱- گزینۀ «۴»

(مرتضی منشاری- اردبیل)

معنی درست واژه‌ها:

ج صلت: بخشش / د) پالیز: باغ، گلزار، کشتزار

(نفت)

۷۲- گزینۀ «۴»

(کاظم کاظمی)

«سرزنش» از معانی «ملالت» نیست.

ملامت: سرزنش

(نفت)

۷۳- گزینۀ «۲»

(افشین می‌الدین)

در گزینۀ «۲»، «غزا» نادرست است و باید به صورت «قضا» اصلاح شود؛ نمی‌توان تقدیر و سرنوشته را تغییر داد.

(املا)

۷۴- گزینۀ «۱»

(مرتضی منشاری- اردبیل)

خالیگر و آشیز ← خالیگر و آشیز/ مزلت و خواری ← مزلت و خواری / ترجیه و برتری ← ترجیح و برتری

(املا)

۷۵- گزینۀ «۴»

(مریم شمیرانی)

رواج چهارپاره از دوره مشروطه بوده و تاکنون ادامه یافته است.

(تاریخ ادبیات)

۷۶- گزینۀ «۲»

(شیف افیمی ستوره)

«چشم نرم» حس آمیزی است یعنی «نگاه نرم» / تناسب: «گل و خار» و «پا و چشم»

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینۀ «۱»: تشخیص ندارد. تناسب: «صیاد و شکار»

گزینۀ «۲»: حسن تعلیل ندارد. تضاد: «راست‌رو و کج‌رفتار»

گزینۀ «۴»: تلمیح ندارد. واج‌آرایی: تکرار مصوت «ا»

(آرایه)

۷۷- گزینۀ «۱»

(ممنسن اصغری)

استعاره: کانون استعاره از اوهام

تشبیه: مجلس اوهام (اضافه تشبیهی)

کنایه: «گرم داشتن مجلس» کنایه از «پر رونق داشتن محفل» / «آتش در جایی زدن»

کنایه از «تابود کردن»

(آرایه)

۷۸- گزینۀ «۱»

(کاظم کاظمی)

حرف «و» در هر دو مصراع بیت گزینۀ «۱»، حرف «ربط» است و در این گزینۀ نقش تبعی «معطوف» به‌کار نرفته است.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینۀ «۲»: «خود» بدل از «تو» است.

گزینۀ «۳»: «بنده» در بار دوم تکرار مسند است.

گزینۀ «۴»: «آیین سروری» معطوف است.

(زبان فارسی)

۷۹- گزینۀ «۲»

(مرتضی منشاری- اردبیل)

دوات به معنای «مرکب دان» و جوهر به معنای «مرکب» است و ترادف ندارند.

(زبان فارسی)

۸۰- گزینۀ «۳»

(کاظم کاظمی)

عالم: متمم / عشق: متمم (برای عالم افسرده مشاطه‌ای چون عشق وجود ندارد.)

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینۀ «۱»: «آسمان» در گزینۀ «۱» مضاف‌الیه است، چون «را» نشانه فکت اضافه است: «... مانع گردش آسمان شود...»

نقش واژه‌های مشخص شده در گزینۀ «۲» و «۴» درست است.

(زبان فارسی)

۸۱- گزینۀ «۱»

(مریم شمیرانی)

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینۀ «۲»: عمرو اسب تازاند و گرد و خاک به هوا بلند کرد.

گزینۀ «۳»: عمرو بازویش را بالا برد.

گزینۀ «۴»: آسمان از سهمناکی آن جنگ ترسید.

(مفهوم)

۸۲- گزینۀ «۱»

(ابراهیم رضایی مقدم- لاهیجان)

مفهوم بیت گزینۀ «۱»: «حسن خلق یا توصیه به خوش اخلاقی»

مفهوم عبارت صورت سؤال و گزینه‌های «۲»، «۳» و «۴»: ترک تعلقات و دعوت به کسب بینش است.

(مفهوم)

۸۳- گزینۀ «۳»

(مریم شمیرانی)

در صورت سؤال عزم و همت بر زور بازو ترجیح داده شده، در حالی که در گزینۀ «۳» شاعر معتقد است با زور بازو کارها پیش می‌رود.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینۀ «۱»: پول و ثروت بهتر از زور بازوست.

گزینۀ «۲»: بخت و اقبال بهتر از زور بازوست.

گزینۀ «۴»: سعی و تلاش بهتر از زور بازوست.

(مفهوم)

۸۴- گزینۀ «۳»

(ممنسن اصغری)

در آیه صورت سؤال حضرت موسی (ع) و حضرت هارون (ع)، مورد خطاب واقع شده‌اند و از آن‌ها خواسته شده تا در مقابل دشمن و مخالف (فرعون) به نرمی و مدارا سخن گویند. این مفهوم «مدارا با مخالف» در بیت گزینۀ «۳» نیز مطرح شده است.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینۀ «۱»: با دشمنان خود مدارا نکن (نرم سخن نگو)؛ زیرا مغرور می‌شوند.

گزینۀ «۲»: مفهوم مقابل آیه صورت سؤال است: «در مقابل دشمن سرکش مدارا نکن»

گزینۀ «۴»: فریب ناتوانی دشمن مکار و حيله‌گر را مخور.

(مفهوم)

۸۵- گزینۀ «۱»

(مسن و سکلری- ساری)

بیت نخست گزینۀ «۱» می‌گوید: «زخمی که عاشق در راه عشق می‌خورد، مرهم است که اگر این زخم نباشد برای عاشق غم و ناراحتی است.»

بیت دوم می‌گوید: «برای کشتن عاشق نیاز به شمشیر نیست، از معشوق برای او بگو، او (عاشق) خود جان می‌سپارد.»

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینۀ «۲»: تقابل عشق و عقل و نیز چیرگی عشق بر عقل.

گزینۀ «۳»: شنونده خوب سبب می‌شود که سخنور بهتر ارائه مطلب کند.

گزینۀ «۴»: بازگشت به مبدأ اصلی و رهایی از قفس دنیا برای رسیدن به عالم بالا.

(مفهوم)

دین و زندگی ۲

۸۶- گزینه ۴»

(مفهم رضایی بقا)

طبق آیات سوره مبارکه عصر، راه خروج و رهایی از زیان همگانی که در عبارت «انَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَ تَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَ تَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ» بیان شده، ایمان و عمل صالح و سفارش به حق و صبر است.

(دین و زندگی ۲، صفحه ۸)

۸۷- گزینه ۳»

(مفهم رضایی بقا)

آنان که در دآوری به حکم طاغوت عمل می کنند، ایمانشان پنداری بیش نیست و شیطان آنان را به گمراهی دور و درازی می برد. این مفهوم در آیه «لَمْ تَرَأَى الْآلِدِينَ يُرْعَمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا نُزِّلَ إِلَيْكَ وَ مَا أَنزَلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَن يُتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَ قَدِ آمَرُوا بِأَن يَكْفُرُوا بِهِ وَ يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَن يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا. آیا ندیده‌ای کسانی که گمان می کنند به آن چه بر تو نازل شده و به آن چه پیش از تو نازل شده ایمان دارند، اما می خواهند دآوری به نزد طاغوت برند، حال آن که به آنان دستور داده شده که به آن کفر بورزند و شیطان می خواهد آنان را به گمراهی دور و درازی بکشاند.» بیان شده است.

(دین و زندگی ۲، صفحه ۵۹)

۸۸- گزینه ۲»

(مفهم رضا فرهنگیان)

طبق آیه شریفه «وَ مَا كُنْتَ تَتْلُو مِنْ قَبْلِهِ مِنْ كِتَابٍ وَ لَا تَخْطُ بِيَمِينِكَ إِذًا لِتَرْتَابِ الْمَبْطُونِ: و پیش از آن، هیچ نوشته‌ای را نمی خواندی و با دست خود، آن را نمی نوشتی که در آن صورت، اهل باطل به شک می افتادند»، اگر پیامبر (ص) درس خوانده بود، جا داشت کج اندیشان در مورد الهی بودن قرآن به شک بیفتند.

(دین و زندگی ۲، صفحه ۴۹)

۸۹- گزینه ۲»

(مترقی مسنی کبیر)

امیرالمؤمنین علی (ع) در «عهدنامه مالک اشتر» مسئولیت کارگزاران را بیان کرده است و می فرماید: «... در به دست آوردن رضایت عموم مردم سعی و تلاش کن نه در جلب رضایت خواص که با وجود رضایت عمومی، خشم خواص به تو آسیبی نمی رساند و با خشم عموم مردم، رضایت خواص سودی نمی بخشد» و «... عده‌ای افراد مورد اطمینان را انتخاب کن تا درباره طبقات محروم تحقیق کنند و به تو گزارش دهند. سپس برای رفع مشکلات آنان عمل کن ... زیرا این گروه [افراد محروم] بیش از دیگران به عدالت نیازمندند.»

(دین و زندگی ۲، صفحه ۱۸۸)

۹۰- گزینه ۲»

(مفهم رضایی بقا)

روزی رسول خدا (ص) پس از بیان جایگاه علمی امیر مؤمنان علی (ع) فرمود: «دروغ می گوید کسی که می پندارد مرا دوست دارد، در حالی که دشمنی و کینه تو در دل اوست، زیرا تو از من هستی و من از تو ... مثل تو و امامان از فرزندان تو، مثل کشتی نوح است؛ هر کس بر آن سوار شود، نجات یابد و هر کس سرپیچی کند، هلاک شود.»

(دین و زندگی ۲، صفحه ۹۹)

۹۱- گزینه ۲»

(مترقی مسنی کبیر)

با توجه به آیه شریفه «وَ مَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَ هُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ: و هر کس که دینی جز اسلام اختیار کند هرگز از او پذیرفته نخواهد شد و در آخرت از زیانکاران خواهد بود»، خسران اخروی به دلیل برگزیدن دینی به جز اسلام است و این آیه بر پابندی پیروان انبیای گذشته به پیروی از پیامبر اسلام (ص) تأکید می کند.

(دین و زندگی ۲، صفحه ۳۳)

۹۲- گزینه ۳»

(مفهم آقاصالح)

نهاد مقدس خانواده با آمدن فرزندان کامل می شود و آیه شریفه «وَ اللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ بَنِينَ وَ حَفَدَةً...» به فرزندآوری اشاره دارد و عدم توجه به آن را نشانه ایمان به باطل: «أَفَبَالْبَاطِلِ يُؤْمِنُونَ» و کفر به نعمت (نه نشانه) خدا می داند: «وَ بِنِعْمَةِ اللَّهِ هُمْ يُكْفَرُونَ».

(دین و زندگی ۲، صفحه‌های ۲۰۸ و ۲۰۹)

۹۳- گزینه ۴»

(مقبوره ایتسام)

عصمت و پاکی اهل بیت از جمله امام علی (ع) از آیه تطهیر قابل برداشت است و اخوت، وصایت و خلافت ایشان از حادثه مراسم دعوت خویشان قابل برداشت است و انداز خویشان با مراسم دعوت خویشان ارتباط دارد.

(دین و زندگی ۲، صفحه‌های ۸۴، ۹۰ و ۹۱)

۹۴- گزینه ۳»

(مترقی مسنی کبیر)

- بنا نمودن جامعه‌ای دینی بر اساس عدالت در حیطه عمل است.
- ایمان به خدای یگانه و دوری از شرک در حیطه ایمان است.

(دین و زندگی ۲، صفحه‌های ۱۸ و ۱۹)

۹۵- گزینه ۳»

(مفهم رضا فرهنگیان)

در مقابل تعصبات قومی و قبیله‌ای ایستادن: تلاش برای برقراری عدالت و برابری ثروت را ملاک برتری نشمردن: مبارزه با فقر و محرومیت

(دین و زندگی ۲، صفحه‌های ۶۹ و ۷۲)

۹۶- گزینه ۳»

(مفهم رضایی بقا)

اینکه طالبان قدرت و ثروت جایگاه و منزلت یافتند، مربوط به چالش «تبدیل حکومت عدل نبوی به سلطنت» است؛ زیرا شاخصه‌های قدرت و ثروت، مربوط به سلطنت هستند. اینک حاکمان تلاش می کردند تا افرادی را که در اندیشه و عمل و اخلاق از معیارهای اسلامی دور بودند، به جایگاه برجسته برسانند، مربوط به چالش «رائه الكوهی نامناسب» است.

(دین و زندگی ۲، صفحه ۱۱۵)

۹۷- گزینه ۳»

(امین اسرئیل پور)

انتخاب شیوه‌های درست مبارزه: امامان، شیوه مبارزه با حاکمان را متناسب با شرایط زمان برمیگزینند؛ به گونه‌ای که هم تفکر اسلام راستین باقی بماند، هم به تدریج، بنای ظلم و جور بنی‌امیه و بنی‌عباس سست شود و هم روش زندگی امامان (ع) به نسل‌های آینده معرفی گردد.

(دین و زندگی ۲، صفحه‌های ۱۳۶ و ۱۳۷)

۹۸- گزینه ۲»

(مفهم آقاصالح)

اداره موفق تر جامعه اسلامی: اولویت دادن به اهداف اجتماعی
آسان تر شدن هدایت جامعه به سمت وظایف اسلامی: مشارکت در نظارت همگانی

(دین و زندگی ۲، صفحه ۱۸۶)

۹۹- گزینه ۲»

(فیروز نژادنیف - تبریز)

تشکیل حکومت اسلامی در عصر غیبت و برکنار کردن حاکمان ستمگر، یکی از علائم، پیروی از امام عصر (عج) است.

(دین و زندگی ۲، صفحه ۱۶۱)

۱۰۰- گزینه ۴»

(سید اسان هنری)

آیه ۲۶ سوره یونس: «مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعِزَّةَ فَلِلَّهِ الْعِزَّةُ جَمِيعًا»
بنا به تعبیر پیامبر اکرم (ص)، جوان و نوجوانی که هنوز به گناه عادت نکرده و خواسته‌های نامشروع در وجود او ریشه‌دار نشده است، به آسمان نزدیک تر است.

(دین و زندگی ۲، صفحه‌های ۱۹۷ و ۲۰۰)

عربی زبان قرآن (۲)

۱۰۸- گزینۀ «۲»

«یقفز» می‌پرد / «للسنجاب الطائر»: سنجاب پرنده (رد گزینۀ‌های ۳ و ۴) / «من شجرة إلى شجرة أخرى»: از یک درخت (از درختی) به درختی دیگر / «یفتح»: باز می‌کند (رد گزینۀ‌های ۱ و ۴) / «غشائه الخاص»: غشای خاص خود / «کالمظلة»: مانند چتر (رد گزینۀ ۱)
(عربی (۲)، ترفمه)

۱۰۹- گزینۀ «۱»

«یعیبني عملک هذا»: از این کار تو خوشم می‌آید، این کار تو مرا به شگفت می‌آورد (رد سایر گزینۀ‌ها) / «تعتذرين»: پوزش می‌خواهی / «کلّ ذنب»: هر گناهی (رد گزینۀ ۴) / «قد فعلت»: انجام داده‌ای (رد گزینۀ‌های ۲ و ۳)
(عربی (۲)، ترفمه)

۱۰۳- گزینۀ «۳»

«أحبّ» (بر وزن «حَبَّبُ») فعل مضارع اول شخص مفرد است، نه اسم تفضیل، بنابراین ترجمۀ درست این گونه است:
«از میان بندگان خدا سودمندترینشان برای بندگان را دوست دارم»
(عربی (۲)، ترفمه)

۱۰۴- گزینۀ «۲»

چرا: «لماذا (لِمَ) / چشیده است: «قد ذاق» / دیگران: «الأخرین» / نبوده است: «لم تكن» / آن مسأله: «تلك المسألة»
(عربی (۲)، ترفمه)

۱۰۵- گزینۀ «۲»

تشریح گزینۀ‌های دیگر:
گزینۀ «۱»: «مصدره: تَعَارُضٌ» نادرست است. مصدر آن «مُعَارَضَةٌ» است.
گزینۀ «۳»: «من مصدر مزید ثلاثی» نادرست است. بر وزن «فَاعِلٌ» است و از مصدر مجرد ثلاثی ساخته شده است.
گزینۀ «۴»: «فاعله: ضمير «ه» نادرست است. ضمير «ه» چسبیده به فعل، نقش مفعول (مفعول به) آن را دارد.
(عربی (۲)، تحلیل صرفی و اعراب)

۱۰۶- گزینۀ «۳»

حَدَّثَ و تَكَلَّمَ = سخن گفت (با هم مترادف هستند).
تشریح گزینۀ‌های دیگر:
گزینۀ «۱»: «يَقْرَبُ ≠ يَبْعُدُ و البَعِيدُ ≠ القَرِيبُ متضاد هستند. (نزدیک می‌کند، دور می‌کند - دور، نزدیک)
گزینۀ «۲»: «الْحَسَنَاتُ ≠ السَّيِّئَاتُ متضاد هستند. (خوبی‌ها - بدی‌ها)
گزینۀ «۴»: «أَجِبَّةٌ ≠ عِدَاةٌ متضاد هستند. (دوستان - دشمنان)
(عربی (۲)، مفهوم)

۱۰۷- گزینۀ «۳»

با توجه به آیه شریفه در گزینۀ «۳»، درمی‌یابیم که کلمۀ «خیر» در این‌جا اسم تفضیل و به معنای «بهترین» است.
(عربی (۲)، قواعد اسم)

۱۰۸- گزینۀ «۳»

(ولی‌الله نوروزی)
«لیساعد: باید کمک کند» فعل امر برای غایب است که بر طلب دلالت دارد.
(عربی (۲)، قواعد فعل)

۱۰۹- گزینۀ «۳»

(سید ممدعلی مرتضوی)
در گزینۀ «۳»، «علیّاً» اسم معرفه (علم) است، نه نکره؛ پس توصیف نکره و جمله وصفیه نداریم.
تشریح گزینۀ‌های دیگر:

گزینۀ «۱»: «لم تتصوّرها» توصیفی برای اسم نکره «درجة» است.

گزینۀ «۲»: «یُحسِن» توصیفی برای اسم نکره «رجل» است.

گزینۀ «۴»: «قد اشتریناه» توصیفی برای اسم نکره «تفاحاً» است.

(عربی (۲)، قواعد اسم)

۱۱۰- گزینۀ «۳»

(مسعود ممدی)
فعل شرط و جواب شرط، حتی اگر ماضی نیز باشند، فعل شرط به‌صورت مضارع التزامی و جواب شرط به‌صورت مضارع اخباری می‌تواند ترجمه شود.
تشریح گزینۀ‌های دیگر:

گزینۀ «۱»: معادل «لم یهملوا» ماضی منفی است: «همال نکرده‌اند»

گزینۀ «۲»: معادل «لَمَّا یذهب» ماضی منفی است: «ترفته است»

گزینۀ «۴»: معادل «لم یکن یحصل» ماضی استمراری منفی است: «کسب نمی‌کرد»

(عربی (۲)، شرط)

تاریخ (۲)

۱۱۱- گزینۀ «۱»

(میلاد هوشیار)
در عهد سامانیان، ترجمه و تلخیصی از تاریخ طبری با عنوان تاریخ بلعمی توسط ابوعلی بلعمی انجام گرفت که از کهن‌ترین تاریخ‌های عمومی به زبان فارسی شمرده می‌شود.

(تاریخ (۲)، تاریخ‌شناسی)

۱۱۲- گزینۀ «۴»

(میلاد هوشیار)
از مشهورترین چهره‌های سبک تاریخ‌نگاری ترکیبی می‌توان به بلاذری صاحب کتاب فتوح‌البلدان اشاره کرد.

(تاریخ (۲)، تاریخ‌شناسی)

۱۱۳- گزینۀ «۱»

(میلاد هوشیار)
سران مشرک که در ابتدای دعوت اسلامی، مخالفت و دشمنی شدیدی با رسول خدا ابراز نمی‌داشتند، با گسترش دعوت و گرایش جوانان و مستضعفان به اسلام، درصدد برآمدند که با پیامبر و مسلمانان مقابله کنند.

(تاریخ (۲)، ظهور اسلام حرکتی تازه در تاریخ بشر)

۱۱۴- گزینۀ «۱»

(میلاد هوشیار)
قریش با بسیاری از قبیله‌های شبه‌جزیره عربستان و به‌طور خاص منطقه حجاز، روابط سیاسی و تجاری داشت و می‌توانست آن‌ها را علیه مسلمانان تحریک کند؛ بنابراین، در سال نخست هجرت، به دنبال نزول آیات جهاد، رسول خدا تصمیم به تشکیل نیروی نظامی گرفت.

(تاریخ (۲)، ظهور اسلام حرکتی تازه در تاریخ بشر)

۱۲۳- گزینه «۳» (نیمه پوهاری)
مابعدالطبیعه احکام و قواعدی را به دست می‌آورد که مربوط به خود هستی و وجود است، نه یک وجود خاص؛ مابعدالطبیعه قواعد «وجود» را بررسی می‌کند نه قواعد اشیاء را.
(فلسفه (۱)، ریشه و شافه‌های فلسفه)

۱۲۴- گزینه «۳» (فرهاد علی‌نژاد)
دیدگاه هراکلیتوس، در تغییر و تبدیل‌هاست که اشیای گوناگون پدیدار می‌شوند.
(فلسفه (۱)، آغاز تاریخی فلسفه)

۱۲۵- گزینه «۳» (موسی اکبری)
سقراط: «پیام سروش معبد دلفی آن بود که به ما بنمایاند که تا چه پایه نادانیم.»
(فلسفه (۱)، زندگی بر اساس انریشه)

۱۲۶- گزینه «۴» (موسی اکبری)
تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه‌های «۱» و «۲»: مابه‌زای شناخت وی، سنگی در جهان است.
گزینه «۳»: امکان خطا وجود دارد؛ مثلاً شاید وی خیال کرده که سنگی در آن جاست.
(فلسفه (۱)، امکان شناخت)

۱۲۷- گزینه «۱» (نیمه پوهاری)
شناخت تجربی بر چند قاعده عقلی مهم متکی است که دانشمند در هنگام بررسی داده‌های حسی، آن قاعده‌ها را در نظر دارد (پس پیش از حس مطرح شده‌اند) و از آن‌ها بهره می‌برد؛ برخی از این قواعد عبارت‌اند از: ۱- پدیده‌ها خود به خود پدید نمی‌آیند، بلکه هر پدیده‌ای نیازمند علت است. ۲- هر پدیده، علتی ویژه دارد و از هر چیزی، هر چیزی پدید نمی‌آید. (اصل سنخیت علت و معلول) ۳- طبیعت، همواره یکسان عمل می‌کند.
(فلسفه (۱)، ابزارهای شناخت)

۱۲۸- گزینه «۱» (نیمه پوهاری)
توجه ویژه به تجربه و بی‌مهری به تفکر عقلی، اشکالات متعددی را پدید آورد؛ زیرا اولاً تجربه، توانایی تبیین هر مسئله‌ای را ندارد (شک در شمول). ثانیاً مسائلی مانند خطاهای تجربه، تغییرات علوم تجربی و تفاوت‌های موجود در تجربه انسان‌های مختلف، می‌توانست قطعیت احکام تجربی را از میان ببرد (شک در قطعیت و صحت). در هر حال چنین مشکلاتی سبب شد که واقع‌نمایی دانش تجربی بار دیگر با اشکال روبه‌رو شود و جریان‌های دیگر فلسفی برای «تبیین جایگاه دانش تجربی» پیدا شود.
(فلسفه (۱)، گناهی به تاریخچه معرفت)

۱۲۹- گزینه «۲» (مبیر پیرمستلو)
از نظر داروین‌گرایان اگر انسان به اخلاق و فضائل اخلاقی توجه کرده به این دلیل نبوده که فضیلت‌گرایی در نهاد و فطرت او وجود داشته، بلکه به این دلیل بوده که انسان، ناچار وارد زندگی اجتماعی و زیست اجتماعی شده است.
(فلسفه (۱)، هستی انسان)

۱۳۰- گزینه «۱» (سنا فیروزه)
قوانین اخلاقی از نظر طبیعت‌گرایان قواعدی است که توسط بشر ابداع و اختراع شده برای اینکه بشر بتواند زندگی اجتماعی راحت‌تری داشته باشد. پس مانند قواعد طبیعی عالم خارج مانند قانون جاذبه نیست که کشف‌شدنی باشد.
(فلسفه (۱)، انسان مویبر افلاک‌گرا)

۱۱۵- گزینه «۱» (میلاد هوشیار)
مهم‌ترین تحولی که با خلافت خاندان اموی پدید آمد، فاصله گرفتن حکومت از اصول و ارزش‌های انسانی و اخلاقی مورد تأکید قرآن و پیامبر اسلام و تبدیل خلافت دینی به سلطنت بود.
(تاریخ (۲)، ظهور اسلام حرکتی تازه در تاریخ بشر)

۱۱۶- گزینه «۴» (میلاد هوشیار)
پیروزی اعراب مسلمان در جنگ نهاوند سرنوشت حکومت ساسانی را قطعی کرد.
(تاریخ (۲)، ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه)

۱۱۷- گزینه «۱» (میلاد هوشیار)
محمود غزنوی در سال ۴۲۰ ق به ری که تحت حاکمیت آل بویه شیعه مذهب بود، حمله کرد و پس از تصرف آن، بسیاری از علما و مردم شهر را به بهانه اسماعیلی بودن به قتل رساند و کتابخانه مهم آن‌جا را به بهانه وجود کتاب‌های فلسفی، به آتش کشید.
(تاریخ (۲)، ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه)

۱۱۸- گزینه «۲» (میلاد هوشیار)
بخش عمده‌ای از اصلاحات غازان‌خان، از جمله اصلاح قوانین مالیاتی، بازسازی قنات‌ها و شبکه‌های آبیاری و اصلاح نظام زمین‌داری، به‌منظور پیشرفت و رونق فعالیت‌های بخش کشاورزی انجام گرفت.
(تاریخ (۲)، ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه)

۱۱۹- گزینه «۳» (میلاد هوشیار)
یکی از موفقیت‌های نظامی صفویان در عصر شاه عباس اول، بیرون راندن پرتغالی‌ها از خلیج فارس بود. ایران در آن زمان فاقد نیروی دریایی بود، اما سپاه صفوی با کمک کشتی‌های انگلیسی توانست سواحل و جزایر ایرانی خلیج فارس را که بیش از یک قرن در اشغال پرتغالی‌ها بود، آزاد کند.
(تاریخ (۲)، ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه)

۱۲۰- گزینه «۱» (میلاد هوشیار)
در سده‌های ۱۲ و ۱۳ م با احیای شهرها و رشد تجارت، به تدریج شاهان نیرومندی در اروپا به ویژه در انگلستان و فرانسه بر سر کار آمدند. این فرمانروایان به منظور ایجاد تمرکز و کاهش وابستگی به نیروی نظامی فئودال‌ها، اقدام به تشکیل ارتش منظم و دائمی کردند.
(تاریخ (۲)، اروپا در قرون وسطا و عصر هیرید)

فلسفه یازدهم

۱۲۱- گزینه «۳» (صدررا خامی)
تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه‌های «۱» و «۲»: همواره بعد از برخورد با یک مسئله بزرگ دچار «حیرت» می‌شویم.
گزینه «۴»: «برخورد با مسئله» اولین مرحله در رسیدن به یک دریافت فلسفی است.
(فلسفه (۱)، هستی فلسفه)

۱۲۲- گزینه «۱» (موسی اکبری)
فلسفه فقط از هستی و قواعد آن بحث نمی‌کند، بلکه در هر موضوعی به بنیادی‌ترین مسئله‌ها می‌پردازد و درباره آن‌ها تأمل می‌کند.
(فلسفه (۱)، ریشه و شافه‌های فلسفه)

پاسخ نامه

دروس سال دوازدهم

www.anoon.ir

فارسی ۳

۱۳۱- گزینه ۳»

(مسن وسکری - ساری)

مضغ: جویدن

(لغت)

۱۳۲- گزینه ۳»

(مرتضی منشاری - اردبیل)

معنی درست واژه‌ها:

گزینه «۱»: سجویه: خصلت (سجایا: خصلت‌ها، خواها، خلق‌ها)

گزینه «۲»: قسیم: صاحب جمال

گزینه «۴»: باسقی: بلند، بالیده

(لغت)

۱۳۳- گزینه ۴»

(مرتضی منشاری - اردبیل)

املای درست واژه:

صور ← سور

(املا)

۱۳۴- گزینه ۴»

(مسن وسکری - ساری)

الف) قدر (ارزش) ← غدر (حيله و فریب)

د) حول (پیرامون) هول (ترس)

(املا)

۱۳۵- گزینه ۲»

(الهام ممدری)

«سندباد نامه» از ظهیری سمرقندی / «منطق الطیر» از عطار نیشابوری / «در حیاط

کوچک پاییز در زندان» از مهدی اخوان ثالث / «تیرانا» از مهرداد اوستا (محمدرضا

رحمانی)

(تاریخ ادبیات)

۱۳۶- گزینه ۳»

(لاطم کافمی)

استعاره: سیم ← اشک

تشبیه: عشق همانند کیمیا و روی چون زر دانسته شده است.

ایهام تناسب: روی ← ۱) چهره (معنای موردنظر)، ۲- فلز روی (با سیم و زر تناسب دارد)

جناس: «بس و بر»، «زر و بر»، «چو و تو»

(آرایه)

۱۳۷- گزینه ۱»

(مرتضی منشاری - اردبیل)

پارادوکس: بیت (ج): آتش برانگیختن آب حیات، بی‌قرار شدن جان با وجود قرار جان

حسن تعلیل: بیت (ب): آوردن دلیل شاعرانه و ادبی برای آه کشیدن دمام

ایهام تناسب: بیت (د): ۱- «شور» به معنای هیجان، ۲- «پرنمک» با نمکدان تناسب

دارد.

اسلوب معادله: بیت (الف): بی‌قراران از دوری راه غمی ندارند، همان‌طور که ساحل به

موج‌های سبک‌رو نزدیک‌تر است.

(آرایه)

۱۳۸- گزینه ۳»

(راور تالشی)

گزینه «۳» چهار تشبیه دارد. ۱- بحر حسن ۲- تو بحر حسن هستی ۳- صدف لطف

۴) دندان تو از نظر زیبایی بر مروارید برتری دارد. (تشبیه مرجح یا تفضیل دارد)

توجه: در پیدا کردن تشبیه: ۱- اضافه تشبیهی را اول پیدا کنیم.

۲- ادات تشبیه یا وندهای تشبیه ساز را پیدا کنیم.

۳- فعل‌های اسنادی را که جمله‌های تشبیهی می‌سازند، پیدا کنیم. (حتی اگر حذف به

قرینه لفظی یا معنوی شده باشند).

۴- به تشبیه مرجح یا تفضیل موجود در معنای بیت دقت کنیم.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: دو تشبیه تفضیل دارد: ۱- رخ زیبای او از ماه هم زیباتر است. ۲- قد رعنا

او از قامت سرو هم افراشته‌تر است.

گزینه «۲»: «وحشت‌سرای روزگار» اضافه تشبیهی / «عمر من چو زندانی» تشبیه

گزینه «۴»: «گلغزار» تشبیه (عذار و چهره‌اش مانند گل است.) / «گلستان جهان»:

اضافه تشبیهی

(آرایه)

۱۳۹- گزینه ۲»

(مسن اصغری)

فعل‌های مصدر «ساختن» در گزینه‌های «۱»، «۳» و «۴» در معنای «ممودن، کردن،

گردانیدن» به‌کار رفته است، اما در گزینه «۲» به معنای «سازگاری کردن، کنار آمدن،

دل خوش بودن» است.

(زبان فارسی)

۱۴۰- گزینه ۳»

(منیف اخفمی: زاره)

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: مرتب شده جمله: تا جان معرفت شخص را زنده نکند ...

گزینه «۲»: چون این کشتی سرگشته می‌رود که ...

گزینه «۴»: چندت نیاز و آرزو به بر و بحر دواند ...

(املا)

۱۴۱- گزینه ۱»

(مسن وسکری - ساری)

این خس و خاشاک طوفان دیده را فریاد رس ← به فریاد این خس و خاشاک طوفان

دیده برس. «۱» فک اضافه در مصراع دوم به‌کار رفته است. وابسته پیشین «این» در

این گروه اسمی «صفت مضاف‌الیه» محسوب می‌گردد.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۲»: «شیرین» در این بیت فقط در معنی (نام بانوی ارمنی) به‌کار رفته است و

مضاف‌الیه مضاف‌الیه است.

گزینه «۳»: در این بیت اصلاً وابسته وابسته‌ای به‌کار نرفته است.

گزینه «۴»: «سمن‌رویان» مضاف‌الیه است چون این کلمه به شکل جمع آمده است

دیگر نمی‌تواند صفت باشد زیرا صفت در زبان فارسی مفرد است.

(زبان فارسی)

۱۴۲- گزینه ۱»

(سعید کنج‌پوش‌زمانی)

جمله چهارم: «آتش عشق» نهاد، «او» مفعول، «چنان» مسند، «گرداند» فعل / جمله

پنجم: «-» نهاد، «همه جهان» مفعول، «آتش» مسند، «بیند» فعل (= به حساب آورد)

(زبان فارسی)

دین و زندگی (۳)

۱۵۱- گزینه ۲

(مفسر رضایی بقا)

در آیه مبارکه ۱۶ سوره رعد: «قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلْ اللَّهُ قُلْ أَفَاتَّخَذْتُمْ مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ لَا يَمْلِكُونَ لِنَفْسِهِمْ نَفْعًا وَلَا ضَرًّا... قُلْ اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ». اشاره شده که نباید سرپرستانی که اختیار سود و زیان خود را ندارند، برگزید؛ زیرا پروردگار آسمان‌ها و زمین، خداست. غلبه و چیرگی و اقتدار خداوند در عبارت «وَهُوَ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ» با کلید واژه «قَهَّار» در ادامه همین آیه مورد توجه واقع شده است.

(دین و زندگی ۳، صفحه‌های ۲۲ و ۲۳)

۱۵۲- گزینه ۴

(مفسر رضایی بقا)

در آیه مذکور، در عین توجه به رستگاری اخروی به عنوان هدف اصلی زندگی، رشد و تعادلی دنیوی نیز ملاحظه شده است. اصل قرار دادن آخرت، به معیار معاد باوری نیز اشاره می‌کند.

(دین و زندگی ۳، صفحه‌های ۱۲۸ و ۱۳۱)

۱۵۳- گزینه ۱

(فیروز نژادنیف - تبریز)

اعتقاد به خداوند حکیم، این اطمینان را به انسان می‌دهد که جهان خلقت حافظ و نگهدارنده دارد که در کار او اشتباه نیست و کشتی جهان به خاطر داشتن چنین ناخدایی، هیچ‌گاه غرق و نابود نخواهد شد. آیه «إِنَّ اللَّهَ يُسَبِّحُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ أَنْ تَزُولَا» به این مفهوم اشاره دارد.

(دین و زندگی ۳، صفحه ۵۸)

۱۵۴- گزینه ۳

(مفسر رضا فرهنگیان)

خداوند در قرآن کریم می‌فرماید: «وَمَنْ أَلَّاسِ مَنْ يَعْبُدُ اللَّهَ عَلَى حَرْفٍ مِنْ أُمَّةٍ أَرَادَ أَنْ يَنْتَهِبَ مِنْهَا مَالًا يَتَّبِعِ الْهَوَىٰ فَيُضِلَّهُمْ قَوْمًا يَلْمِزُونَ» هاست که خدا را بر یک جانب و کناره‌ای [تنها] به زبان و هنگام وسعت و آسودگی] عبادت و بندگی می‌کند.

«فان اصابه خير اطمان به: پس اگر خیریی به او رسد، دلش به آن آرام می‌گیرد.»

«و ان اصابتها فتنه انقلاب علی وجهه: و اگر بلایی به او رسد، از خدا روی گردان می‌شود.»

(دین و زندگی ۳، صفحه ۳۴)

۱۵۵- گزینه ۲

(مفسر رضایی بقا)

مطابق با آیه شریفه «إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ» اعتقاد و اعتراف به توحید در ربوبیت (توحید در عقیده) گام نخست برای توحید عملی (فاعبده) است که اخلاص معنای دیگری از توحید عملی می‌باشد.

رسول خدا (ص) درباره حسن فاعلی در عمل می‌فرماید: «نَبِيُّ الْمُؤْمِنِينَ خَيْرٌ مِنْ عَمَلِهِ» که با سخن امام علی (ع): «فَاعِلُ الْخَيْرِ خَيْرٌ مِنْهُ...» مرتبط است.

(دین و زندگی ۳، صفحه‌های ۳۲، ۴۴ و ۴۵)

۱۵۶- گزینه ۱

(مرتضی مفسر کبیر)

عبارت شریفه «مَجْعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ خَلَقُوا لَخَلْفِهِ فِتْنَابَهُ الْخَلْقِ عَلَيْهِمْ». یا آن‌ها شریک‌هایی برای خدا قرار داده‌اند که [آن شریکان هم] مثل خداوند آفرینشی داشته‌اند و در نتیجه این‌ها آفرینش بر آنان مشتبه شده است او از این رو شریکان را نیز مستحق عبادت دیده‌اند] مؤید شرک در خالقیت است. این تصور که چند خدا وجود دارد و هر کدام خالق بخشی از جهان‌اند، یا با همکاری یک‌دیگر این جهان را آفریده‌اند، به معنای آن است که هر کدام از آن‌ها محدود و ناقص هستند و به تنهایی نمی‌توانند کل جهان را خلق کنند؛ همچنین به معنای آن است که هر یک از خدایان کمالاتی دارند که دیگری آن کمالات را ندارد و گرنه عین هم‌دیگر می‌شوند و دیگر چند خدا نیستند. چنین خدایان ناقصی خود، نیازمند هستند و هر یک به خالق کامل و بی‌نیازی احتیاج دارد که نیازش را برطرف نماید.

(دین و زندگی ۳، صفحه‌های ۲۱ و ۲۲)

۱۴۳- گزینه ۲

(مفسر اصغری)

مفهوم مشترک عبارت صورت سؤال و بیت مرتبط: ارزشمند دانستن سجده در مقابل معبود و معشوق

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه ۱: بیانگر عبادت ربایی زاهد مغرور است.

گزینه ۲: در ستایش معبود و معشوق است که فرشته در مقابل او سجده می‌کند.

گزینه ۴: بیانگر ارزشمندی خاک کوی معشوق است.

(مفهوم)

۱۴۴- گزینه ۱

(مفسر اصغری)

«وصال معشوق موجب از خودبی خود شدن عاشق می‌گردد.» این مفهوم در عبارت صورت سؤال و بیت گزینه‌ی «۱» بیان شده است.

(مفهوم)

۱۴۵- گزینه ۳

(کافم کافم)

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و ابیات مرتبط: جاودانگی عشق است.

مفهوم بیت گزینه ۲: «عشق و عافیت دو مقوله متفاوته‌اند؛ آن‌که عاشق شود، عافیت از او رخت برمی‌بندد.»

(مفهوم)

۱۴۶- گزینه ۲

(مفسر اصغری)

مفهوم ابیات مرتبط: برابر بودن همه انسان‌ها در عالم عشق (بی‌ارزش بودن القاب و مقام‌های مادی در عالم عشق)

مفهوم بیت گزینه ۲: «توصیه به تواضع و فروتنی در برابر معشوق»

(مفهوم)

۱۴۷- گزینه ۱

(کافم کافم)

مفهوم ابیات مرتبط: تمام پدیده‌های آفرینش در خدمت آدمی هستند و به روزی‌رسانی او مشغول‌اند.

مفهوم بیت گزینه ۱: «عشق به پروردگار در همه پدیده‌های عالم هستی جاری و ساری است.»

(مفهوم)

۱۴۸- گزینه ۴

(مرتضی منشاری - اردبیل)

در ابیات گزینه‌های «۱»، «۲» و «۳» بر بی‌قراری عاشق برای رسیدن به وصال معشوق حقیقی تأکید شده است. در گزینه «۴» به افشاشدن راز عاشقان اشاره شده است.

(مفهوم)

۱۴۹- گزینه ۳

(افشین مهرالدین)

در گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴» سخن از «پایبندی به عشق و وفاداری عاشق» است، اما در گزینه «۳» شاعر از مخاطب می‌خواهد او را فراموش کند و سخنی از پای‌بندی و وفاداری نیست.

(مفهوم)

۱۵۰- گزینه ۴

(مریم شمیرانی)

پیام مشترک بیت صورت سؤال و گزینه «۴» توصیه به حرکت و خروش و مغلوب کردن ظالمان است.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه ۱: افسردگی را کنار بگذار و شجاع باش.

گزینه ۲: در مقابل یار، غرور را رها کن.

گزینه ۳: همت کن و کارهای بیهوده را رها کن.

(مفهوم)

۱۵۷- گزینه «۳»

(مفسر آقا صالح)

تعبیر «بعده» در این حدیث، اشاره به این دارد که وقتی حضرت علی (ع) می‌بیند که یک شیء بعد از مدتی از بین می‌رود، می‌داند که تنها خداسست که خالق موت و حیات است، پس در فتنای شیء نیز خدا مشاهده می‌شود.

(دین و زندگی ۳، صفحه ۱۱۲)

۱۵۸- گزینه «۲»

(فیروز نژادنیف - تبریز)

آگاهی، سرچشمه بندگی است. پیامبر اکرم (ص) با آن همه مقام و منزلت، عاجزانه از خدا می‌خواهد که لحظه‌ای لطف و رحمت خاصش را از او نگیرد و او را به حال خود واگذارد نکند: «اللهم لا تکلنی الی نفسی طرفه عین ابدأ».

(دین و زندگی ۳، صفحه‌های ۱۰ و ۱۱)

۱۵۹- گزینه «۲»

(مفسر رضا فرهنگیان)

طبق آیه: «و لو ان اهل القرى آمنوا و اتقوا لفتحنا علیهم بركات من السماء و الارض و لكن کذبوا فاخذناهم بما كانوا یکسبون»، گرفتار شدن به عقوبت، به خاطر رها کردن ایمان و تقوای اجتماعی، مربوط به سنت «تأثیر اعمال انسان در زندگی او» است و حدیث امام صادق (ع): «من يموت بالذنوب...» نیز مؤید همین سنت است.

(دین و زندگی ۳، صفحه‌های ۷۲ و ۸۰)

۱۶۰- گزینه «۲»

(مفسر رضایی‌بغا)

مسیر حرکت به سمت رشد و کمال ممکن است با دشواری‌هایی همراه باشد، اما یادمان نرود که خداوند، قدرتمندترین قدرتمندان، پشتیبان ما در این مسیر است: «فَأَنَّ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَ اعْتَصَمُوا بِهِ فَسَيُدْخِلُهُمْ فِي رَحْمَةٍ مِنْهُ وَ فَضْلِ وَ يَهْدِيهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمًا: و اما کسانی که به خدا گرویدند و به او تمسک جستند، به زودی ا خدا آنان را در جوار رحمت و فضلی از جانب خویش در آورد، و ایشان را به سوی خود، به راهی راست، هدایت کند».

(دین و زندگی ۳، صفحه ۸۱)

۱۶۱- گزینه «۲»

(مفسر رضایی‌بغا)

ایمان به خداوند، پشتوانه دوری از گناهان است. اگر انسان هنگامی که اولین گناه را مرتکب می‌شود، شخصیت آلوده و وحشتناک فردی خود را ببیند، به شدت از آن بی‌زاری می‌جوید و دوری می‌کند اما چون آن شخصیت آلوده به تدریج شکل می‌گیرد، در ابتدا تن به گناه می‌دهد و پس از آنکه به گناه آلوده شد و خود را به آن عادت داد، آن تنفر اولیه را نیز فراموش می‌کند.

(دین و زندگی ۳، صفحه‌های ۹۰ و ۹۱)

۱۶۲- گزینه «۴»

(مفسر رضایی‌بغا)

شیطان برای انسان دام‌هایی گسترده است تا هوس انسان را تحریک کند، او را به سوی گناه سوق دهد و او را از بهشت جاویدان محروم سازد. البته شیطان بر نفس انسان تسلطی ندارد و اختیار انسان را سلب نمی‌کند. مقاومت کردن در برابر این دام‌ها نیازمند روی آوردن به پیشگاه خدا و پذیرش خالصانه فرمان‌های اوست، نه پذیرش دعوت شیطان.

(دین و زندگی ۳، صفحه ۳۹)

۱۶۳- گزینه «۲»

(مفسر رضایی‌بغا)

اگر سؤال شود: «آیا مشیت خداوند و قوانین حاکم بر هستی مانع اختیار انسان است؟» می‌توان گفت: خداوند به انسان ویژگی مختار بودن را عطا کرده است. البته وجود ما، اراده ما و عملی که از ما سر می‌زند، همگی وابسته به اراده خداوند است؛ یعنی اراده انسان در طول اراده خداسست و با آن منافات ندارد. (رد گزینه «۱»)

دلیل نادرستی گزینه‌های «۳» و «۴»: در یک ردیف بودن و در مرتبه یکسان قرار داشتن دو چیز، مربوط به ویژگی‌های علل عرضی است که درباره رابطه اختیار انسان با اراده خدا، نادرست است.

(دین و زندگی ۳، صفحه‌های ۵۷، ۶۱ و ۶۴)

۱۶۴- گزینه «۲»

(مرتضی مسنی کبیر)

هستی‌بخشی خداوند مربوط به توحید در خالقیت و هدایت‌بخشی خداوند مربوط به توحید در ربوبیت است و شفا‌بخشی پیامبر اکرم (ص) به اذن خداوند به توحید در ربوبیت اشاره دارد.

(دین و زندگی ۳، صفحه‌های ۱۹، ۲۰، ۲۳ و ۲۴)

۱۶۵- گزینه «۲»

(مفسر بیاتی)

سنت ابتلاء: فرد در شرایط و موقعیتی قرار می‌گیرد که صفات درونی خود را بروز دهد. سنت امداد خاص (توفیق الهی): خداوند شرایط و اسباب را چنان فراهم می‌کند که فرد بتواند آسان‌تر به مقصد برسد.

(دین و زندگی ۳، صفحه‌های ۷۳ و ۷۷)

۱۶۶- گزینه «۴»

(امین اسریان‌پور)

رشد و آبیاری درخت اخلاص معلول دوری از گناه و تلاش برای انجام واجبات است. تقویت محبت خداوند در قلب معلول راز و نیاز با خدا و کمک خواستن از او است.

(دین و زندگی ۳، صفحه‌های ۴۷ و ۴۸)

۱۶۷- گزینه «۲»

(سیرامسان هنری)

میان بعد فردی و بعد اجتماعی توحید عملی رابطه دوسویه و متقابل وجود دارد. اگر کسی دل به هوای نفس سپرده و او را معبود خود قرار دهد و اوامرش را به فرمان‌های خداوند ترجیح دهد یا در پی کسب رضایت قدرت‌های مادی و طاعت‌ها برآید، گرفتار شرک عملی فردی شده است.

(دین و زندگی ۳، صفحه‌های ۳۳ و ۳۵)

۱۶۸- گزینه «۳»

(مفسر رضایی‌بغا)

انحراف‌های اجتماعی باید در همان مراحل ابتدایی خود اصلاح شوند، تا گسترش نیابند و ماندگار نشوند.

اگر مردم در انجام وظیفه امر به معروف و نهی از منکر کوتاهی کنند و اقدامات دلسوزان به جایی نرسد و انحراف از حق ریشه بدواند، اصلاح آن مشکل می‌شود و تلاش‌های بزرگ و فعالیت‌های اساسی و زیربنایی می‌طلبد.

(دین و زندگی ۳، صفحه‌های ۱۰۵ و ۱۰۶)

۱۶۹- گزینه «۴»

(مفسر رضایی‌بغا)

خداوند در مورد شراب و قمار در قرآن کریم می‌فرماید: «يَسْتَلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَ الْمَيْسِرِ قُلْ فِيهِمَا اِثْمٌ كَبِيرٌ وَ مَنَافِعٌ لِلنَّاسِ وَ اِنَّهُمَا اَكْبَرُ مِنْ نَفْعِهِمَا: از تو درباره شراب و قمار می‌پرسند بگو در آن دو گناهی بزرگ و منفعت‌هایی برای مردم است. اما گناهشان بزرگ‌تر از منفعتشان است». یعنی این‌گونه نیست که اگر جوامع بشری دچار انحراف شدند و خواسته‌ها و تمایلات مخالف با سعادت خود پیدا کردند، اسلام آن خواسته‌ها را بپذیرد و مطابق با آن‌ها حکم کند. در طول تاریخ جوامعی بوده‌اند که منحرف شده‌اند، اما پیامبرشان در مقابل آن انحراف ایستاده و با آنان مبارزه کرده است. از جمله انحراف در مورد رواج شراب و قمار در اعراب عصر جاهلی و ایستادگی اسلام و قرآن در مقابل آن.

(دین و زندگی ۳، صفحه‌های ۱۱۵ و ۱۱۶)

۱۷۰- گزینه «۴»

(سیرهارى هاشمی)

ایجاد پایگاه‌های اینترنتی و شبکه‌های اجتماعی در فضای مجازی به منظور اشاعه فرهنگ و معارف اسلامی و مقابله با اندیشه‌های کفرآمیز و ابتذال اخلاقی مستحب است و در مواردی واجب. (به‌طور کلی مستحب است).

اگر ورزش و بازی‌های ورزشی برای دور شدن افراد جامعه از فساد و بی‌بندوباری‌های دنیای کنونی ضرورت یابد، فراهم کردن امکانات آن واجب کفایی است.

(دین و زندگی ۳، صفحه‌های ۱۱۹ و ۱۲۰)

عربی زبان قرآن (۳)

۱۷۱- گزینه «۴»

(مفرد صارق مفسر)
«فی المجالات المختلفة»: در زمینه‌های مختلف (رد گزینه ۲) / «يُصْحَوْنَ»: تصحیح کنند (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «أخطائهم»: اشتباهات خود / «لکی يذکرهم»: تا آنان را یاد کنند (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «الآخرون»: دیگران (رد گزینه ۱) / «بعد موتهم»: بعد از مرگشان (رد گزینه ۲)
(عربی (۳)، ترجمه)

۱۷۲- گزینه «۱»

(مفرد صارق مفسر)
«هؤلاء الزملاء»: این هم‌کلاسی‌ها (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «يهتمون بنظافة البيئة»: به نظافت محیط توجه می‌کنند / «حمایتها من التلوث»: نگهداری از آن از آلودگی / «اهتمام مواطن فهمیم»: (مفعول مطلق نوعی) همانند هم‌میهنی فهمیده (رد گزینه ۲)
در گزینه «۳»، «قطعاً» اضافی است.
(عربی (۳)، ترجمه)

۱۷۳- گزینه «۳»

(افرد طریقی)
«معاملنا الأثرية»: «آثار باستانی‌مان»، ضمیر «نا»، در این گزینه، ترجمه نشده است.
(عربی (۳)، ترجمه)

۱۷۴- گزینه «۲»

(کتاب آبی)
ادبای ما: «ادباینا» / افتخار می‌کردند: «کان ... یفتخرون» (کان + فعل مضارع = ماضی استمراری) / در گذشته: «فی الماضي» / از زبان قرآن: «من لغة القرآن» / برای نوشتن: «لكتابة» / آثارشان: «آثارهم» / استفاده می‌کنند: «یستفیدون»
(عربی (۳)، ترجمه)

۱۷۵- گزینه «۳»

(سید مفسر علی مرتضوی)
در گزینه «۳»، «قد نکاتبا» صحیح است، زیرا فعل ماضی از باب تفاعل است.
(عربی (۳)، ضبط حرکات، ترکیبی)

۱۷۶- گزینه «۲»

(سید مفسر علی مرتضوی)
تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه «۱»: «مصدره: تعلیم» نادرست است. مصدر آن «تعلّم» است.
گزینه «۳»: «اسم فاعل» نادرست است، چراکه اسم مفعول است.
گزینه «۴»: «مفعول مطلق للتأکید» نادرست است، چراکه پس از آن، صفت آمده است، بنابراین مفعول مطلق نوعی است.
(عربی (۳)، تحلیل صرفی و اعراب)

۱۷۷- گزینه «۱»

(سید مفسر علی مرتضوی)
«المتكاسلين» اسم «کان» و منصوب با علامت «ی» و «متقدمین» خبر «لیس» و منصوب با علامت «ی» است.
(عربی (۳)، انواع یملات)

۱۷۸- گزینه «۳»

(مسعود مفسری)
در این عبارت «حکمة» مفعول و «شکراً» مفعول مطلق است. در سایر گزینه‌ها به ترتیب، «متواضعاً، ثابتاً و متفکرین» حال هستند.
(عربی (۳)، حال)

۱۷۹- گزینه «۲»

(مفسر صادق مفسر)
در گزینه «۲»، «مستثنی منه حذف شده است و اسلوب حصر داریم.
(عربی (۳)، اسلوب استثناء)

تاریخ (۳)

۱۸۱- گزینه «۲»

(میلاد هوشیار)
میرزا محمدجعفر خورموجی، از مورخان عصر ناصری و مؤلف کتاب حقایق الاخبار ناصری، که از منتقدان تملق‌گویی بوده، نخستین کسی است که واقعیت قتل امیرکبیر را بازتاب داده است.

۱۸۲- گزینه «۴»

(میلاد هوشیار)
نادر شرایطی را برای پذیرفتن سلطنت مطرح کرد که مهم‌ترین آن‌ها عبارت‌اند از:

۱- موروثی شدن سلطنت در خاندان او؛ ۲- حمایت نکردن بزرگان و رؤسای طوایف از خاندان صفوی؛ ۳- حل اختلافات مذهبی با دولت عثمانی.
(تاریخ (۳)، ایران و جهان در آستانه دوره معاصر)

۱۸۳- گزینه «۳»

(میلاد هوشیار)
نفرات نیروی نظامی بریگاد قزاق در اوج گسترش کمتر از ۱۰ هزار نفر بود و بیشتر به عنوان نیروی نگهبان شخص شاه و خاندان سلطنت و دفع‌کننده شورش‌ها و اعتراض‌های داخلی عمل می‌کرد و در حفظ مرزها و مقابله با هجوم خارجی کارایی چندانی نداشت.

(تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار)

۱۸۴- گزینه «۱»

(میلاد هوشیار)
به رغم رکودی که در صنایع دستی ایران به ویژه از نیمه دوم عصر قاجار به وجود آمد، تولید فرش و صادرات آن به کشورهای جهان، به‌ویژه اروپا و آمریکا، رشد چشمگیری پیدا کرد.

(تاریخ (۳)، اوضاع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی عصر قاجار)

۱۸۵- گزینه «۱»

(میلاد هوشیار)
هواداران مشروطه آثار متعددی در تأیید و وجوب مشروطه و رد دیدگاه مخالفان نوشتند که یکی از شاخص‌ترین آن‌ها نوشته آیت‌الله میرزای نائینی است.
(تاریخ (۳)، انقلاب مشروطه ایران)

۱۸۶- گزینه «۳»

(میلاد هوشیار)
رضاشاه به نام تمدن و تجدد و مبارزه با کهنه‌پرستی، به یک شکل کردن لباس‌ها و نیز برداشتن حجاب بانوان اقدام کرد؛ اما مردم مسلمان ایران در برابر این اقدامات دست به مقاومت زدند که از آن جمله باید از قیام مردم مسلمان مشهد در مسجد گوهرشاد نام برد که در جریان آن، عده زیادی کشته و مجروح شدند.
(تاریخ (۳)، ایران در دوره حکومت رضاشاه)

۱۸۷- گزینه «۲»

(میلاد هوشیار)
ژاپنی‌ها در نیمه دوم قرن ۱۹ م. با عزم و اراده‌ای محکم به اصلاحات اساسی و اخذ تمدن جدید غربی اقدام کردند. در این دوره که به انقلاب میچی معروف گردید، ژاپن از نظر سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی متحول شد.
(تاریخ (۳)، جنگ جهانی دوم و جهان پس از آن)

۱۹۵- گزینه «۱» (موسی اکبری)
پذیرش معنای اول اتفاق هم با انکار اصل علیت و هم با انکار اصل وجوب علی محقق می‌شود.

(فلسفه (۲)، کرام تصویر از پوهان؟)

۱۹۶- گزینه «۴» (کنکور سراسری ۹۱، با تغییر)
باید دقت کرد که در صورت سؤال گفته شده است: «لزوماً» انتظار شادابی و رشد این نهال را داریم، پس به «وجوب علی» اشاره دارد که تخلف‌ناپذیر و حتمی است.

(فلسفه (۲)، کرام تصویر از پوهان؟)

۱۹۷- گزینه «۳» (موسی اکبری)
فلاسفه بعد از کانت به دو دسته تقسیم می‌شوند:
دسته اول مانند اوگوست کنت معتقدند یا خدایی وجود ندارد یا قادر به اثبات و شناخت آن نیستیم. (گزینه‌های ۱ و ۲)
دسته دوم که از تجربه‌های درونی، وجود خدا را اثبات می‌کنند. (گزینه ۴)
هیچ‌کدام از این دو دسته به ارائه استدلال عقلی برای اثبات وجود خدا قائل نبودند.

(فلسفه (۲)، فرا در فلسفه (۱))

۱۹۸- گزینه «۴» (موسیر پیرسینلو)
ابن سینا درباره عشق می‌نویسد: هریک از ممکنات به‌واسطه حقیقت وجودش، همیشه مشتاق کمالات و خیرات است و برحسب فطرت خود از بدی‌ها گریزان. همین اشتیاق ذاتی و ذوق فطری را که سبب بقای ممکنات و مخلوقات است، عشق می‌نامیم. بر طبق بیت هم کسی که عشق ندارد، با مردگان تفاوتی ندارد.

(فلسفه (۲)، فرا در فلسفه (۲))

۱۹۹- گزینه «۲» (موسیر پیرسینلو)
در دوره اول حاکمیت مسیحیت در اروپا (حدود قرن سوم تا نهم) بزرگان کلیسا دخالت و چون‌وچرا کردن عقل را عامل تضعیف ایمان می‌دانستند. اوگوست کنت در قرن نوزدهم با تأثیرپذیری از دیدگاه کانت درباره عقل، به‌طور کلی عقل فلسفی و کار عقل در تأسیس فلسفه را کاملاً ذهنی خواند. او گفت که فیلسوفان، دستگاهی فلسفی از جهان ارائه می‌دهند ولی حقیقتاً این دستگاه، ناظر بر واقعیت نیست بلکه بر ساخته ذهن آنان و حاصل تأملات ذهنی است. از نظر او، عقل صرفاً آنگاه که با روش تجربی و حسی وارد عمل می‌شود، به واقعیت دست می‌یابد و به «علم» می‌رسد. بنابراین، از نظر کنت فقط عقل از طریق علم تجربی می‌تواند به شناخت واقعیت نائل شود.

(فلسفه (۲)، عقل در فلسفه (۱))

۲۰۰- گزینه «۳» (فاطمه سادات شریف‌زاده)
تشریح سایر گزینه‌ها:
گزینه «۱»: فیلسوفان مسلمان، عقل را موجودی کاملاً روحانی و غیرمادی (مجرد) می‌دانند نه غیرمجرد.

گزینه «۲»: عقل انسان پرتو عالم عقول است نه مستقیماً و صرفاً عقل اول.
گزینه «۴»: عقول هم به خالقشان علم حضوری دارند و هم مخلوقات پایین‌تر را با علم حضوری درک می‌کنند.

(فلسفه (۲)، عقل در فلسفه (۲))

۱۸۸- گزینه «۱» (میلاد هوشیار)
طراحان کودتا از طریق اشرف پهلوی و ژنرال نورمن شوارتسکف آمریکایی، محمدرضا پهلوی را که در پذیرش کودتا مردد بود، متقاعد کردند که با کودتا موافقت کند.
(تاریخ (۳)، نهضت ملی شرن صنعت نفت ایران)

۱۸۹- گزینه «۳» (میلاد هوشیار)
در دوره قاجار تحولی چشمگیر در فلسفه اسلامی به وجود آمد.
(تاریخ (۳)، اوضاع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی عصر قاجار)

۱۹۰- گزینه «۴» (میلاد هوشیار)
در عصر قاجار دو کشور مسلمان ایران و عثمانی به سبب درگیری‌های مستمر با دولت‌های اروپایی، مجال کمتری برای دشمنی و جدال با یکدیگر داشتند. با این حال، در زمان فتح‌علی‌شاه و محمدشاه، به سبب اختلافات مرزی، بدرفتاری عثمانیان با زائران ایرانی عتبات عالیات و مشکلات تجاری، تنش‌هایی میان دو کشور بروز کرد.
(تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار)

فلسفه دوازدهم

۱۹۱- گزینه «۴» (موسی اکبری)
هرگاه مفهوم موضوع و محمول یکی باشند، حمل از نوع حمل اولی ذاتی است. مفهوم ناطق برابر با مفهوم انسان است. رد گزینه «۲»: مفهوم انسان با حیوان ناطق برابر است و نه حیوان به طور کلی که شامل اسب و سگ و گربه و ... هم می‌شود.
(فلسفه (۲)، هستی و پیوستی)

۱۹۲- گزینه «۳» (موسی اکبری)
از نظر ملاصدرا وجود دوگونه است: وجود بی‌نیاز و وجودهای نیازمند. وی تحت برهان «امکان فقری» می‌گوید: تمامی وجودهای نیازمند به وجود بی‌نیاز یا همان ذات الهی نیازمند هستند.
تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: به برهان امکان ماهوی مربوط است.
گزینه «۲»: این رابطه بعد از وجود یافتن باقی می‌ماند.
گزینه «۴»: دیگر موجودات هیچ‌گاه غنای ذاتی نخواهند یافت.
(فلسفه (۲)، پوهان ممکنات)

۱۹۳- گزینه «۳» (سنا فیروزه)
اصل علیت در دیدگاه فلاسفه مسلمان یک قاعده عقلی است و با حس و تجربه به‌دست نمی‌آید. گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴» همگی اصل علیت را از مشاهده تجربی نتیجه گرفته‌اند، اما گزینه «۳» از قاعده‌ای عقلی استفاده کرده است و آن اینکه اگر چیزی خودش به خودش وجود بدهد، همان «اجتماع نقیضین» می‌شود که امری محال است.
(فلسفه (۲)، پوهان علی و معلولی)

۱۹۴- گزینه «۱» (موسیر شمس‌آبادی حسینی)
با قبول اصل سنخیت است که می‌توان برای نظم دقیق جهان پشتوانه‌ای عقلی قائل شد. بنابراین کسی که اصل سنخیت را نپذیرد نمی‌تواند به پشتوانه‌ای عقلی برای نظم جهان باور داشته باشد.
(فلسفه (۲)، پوهان علی و معلولی)